

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу

ВЕШ ПЕЋ - Лепосавић, 24. новембра б.б., 38218 Лепосавић, Србија, www.ves-pec.edu.rs
Телефони: +381 28 83-780, 83-351, Жиро-рачун: 840-1973666-10, е-маил: vespec@ves-pec.edu.rs

СПОЉАШЊА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА - САМОВРЕДНОВАЊЕ УСТАНОВЕ

ИЗВЕШТАЈ ПО СТАНДАРДИМА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

САДРЖАЈ:

1. Одлука
2. [Категорије за вредновање и квалификације](#)
3. Опис и оцена испуњености стандарда и мере за побољшање квалитета
 - [Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета](#)
 - [Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета](#)
 - [Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета](#)
 - [Стандард 4: Квалитет студијског програма](#)
 - [Стандард 5: Квалитет наставног процеса](#)
 - [Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада](#)
 - [Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника](#)
 - [Стандард 8: Квалитет студената](#)
 - [Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса](#)
 - [Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке](#)
 - [Стандард 11: Квалитет простора и опреме](#)
 - [Стандард 12: Финансирање](#)
 - [Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета](#)
 - [Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета](#)

**УПУТСТВО ЗА РУКОВАЊЕ СВИМ ДОКУМЕНТИМА!
ДРЖИТЕ ДУГМЕ Ctrl НА ТАСТАТУРИ И ЛЕВИМ ТАСТЕРОМ МИША
ПРИТИСНИТЕ НА ЖЕЉЕНИ ДОКУМЕНТ**

[назад](#)

КАТЕГОРИЈЕ ЗА ВРЕДНОВАЊЕ И КВАНТИФИКОВАЊЕ

А) КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ

S – Strength:	Предности
W – Weakness:	Слабости
O – Opportunities:	Могућности
T – Threats:	Опасности - Препреке

В) КВАНТИФИКАЦИЈА ПРОЦЕНЕ (ПО КАТЕГОРИЈАМА)

+++	- високо значајно
++	- средње значајно
+	- мало значајно
0	- без значајности

Стандард 1. Стратегија обезбеђења квалитета

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу, препознајући потребу и значај сталног и систематског самовредновања, модерном, функционалном и рационалном организацијом, определила се на континуиран процес анализе, оцене и побољшања квалитета у свим подручјима свог рада, посебно у домену студијских програма и наставног процеса, опреми, простору и квалитету наставног особља. У складу са таквим опредељењем, Савет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу је, на предлог директора, дана 01.10.2018. године усвојио је нову, осавремењену *Стратегију обезбеђења квалитета*. Стратегија је објављена на сајту ВЕШ ПЕЋ Лепосавић, www.ves-pec.edu.rs, огласној табли, штампаним публикацијама и тиме учињена доступним јавности, заједно са другим документима.

У Стратегији се пошло од већ постигнутих резултата у области високог образовања и акредитацији студијских програма, са намером да се интензивирају активности у области квалитета рада и унапређења организационе структуре. Области обезбеђења квалитета су студијски програми, настава, вредновање студената, уџбеници и литература, ресурси, процес управљања.

У циљу реализације постављене стратегије, Школа користи низ *мера* које критичком анализом квалитета рада, праћењем усаглашености са стандардима усвојеним од стране Националног савета за високо образовање, настоји да тренутну ситуацију побољша, и подигне на највиши ниво квалитета сходно стратешким циљевима високог образовања Републике Србије, а сагласно Закону о високом образовању и подзаконским актима, односно актима које је усвојио Национални савет за високо образовање и Национално акредитационо тело.

У циљу поспешивања остварења елемената квалитета студија, Школа је донела *акциони план* за спровођење елемената стратегије, формулисала стандарде, процедуре, методе провере квалитета и унапређења организације обезбеђења квалитета, чиме је обезбеђено праћење оставривање испуњавања мисије и зацртаних циљева, дугорочно и краткорочно планираних стручних, образовних и научно-истраживачких активности, као и анализа значајних чинилаца на основу континуираног прикупљања битних података.

При контроли квалитета у обзир су узимани конкретни и проверљиви елементи као што су оствареност циљева и очекивања или стандарди и норме. Школа посебно прати: квалитет извођења наставе, спровођење испита, успешност студирања у целини и у оквиру појединачних предмета, квалитет појединачних уџбеника, број наставника и сарадника и студената по групама, просторне капацитете и опремљеност, ефикасност студија (однос уписаних студената и дипломираних), као и пролазност на појединачним предметима, повратне информације од бивших студената и њихових послодаваца (о томе колико су стечена знања и вештине током студирања примењива и корисна), савременост програма и усклађеност са европским стандардима. Школа је опредељена да својим укупним радом допринесе сталном развоју и повећању нивоа друштвених односа унутар саме заједнице, у оквиру које остварује своју делатност.

У праћење остваривања мисије Школе и зацртаних вредности укључени су студенти путем учешћа у раду Наставног већа и Савета Школе. Циљ студентског вредновања педагошког рада наставника Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу јесте формирање мишљења студената о педагошком раду наставника у циљу њиховог компетеније оспособљавања за будући позив, а резултати студентског вредновања користе се за редовно праћење и контролу квалитета наставног процеса, као део опште политике у области обезбеђења квалитета. Студентско вредновање спроводи се путем писменог упитника са понуђеним одговорима, сваке године у редовном термину наставе, у семестру у коме се завршава настава из датог предмета. Вреднује се педагошки рад сваког наставника за сваки предмет посебно, квалитет студијских програма, услови наставе, опрема, рад службе, библиотеке, органа руковођења као и целокупног наставног процеса (дипломирани студенти).

Наставно веће, као и Савет школе, анализирали су Извештај Комисије за обезбеђење квалитета, резултате вредновања од стране студената, повратне информације од послодаваца свршених студената, бивших студената запослених економиста који имају одређено искуство, службе запошљавања и других одговарајућих организација и предлагали мере за унапређивање истог. Закључци и предлози мера били су и јавно доступни на сајту школе.

Од субјеката који су се бавили унапређивањем квалитета издвајају се: Комисија за обезбеђење квалитета, Наставно веће Школе, Студентски парламент и Савет школе, а мере које су предлагане за побољшање квалитета односиле су се пре свега, на иновирање наставних метода којима би се подстицала мотивациона страна усвајања знања и стицања компетенција за професије струковни економиста и специјалиста струковних студија.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стратегије обезбеђења квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • ВЕШ ПЕЋ Лепосавић јасно опредељена за непрекидно унапређење квалитета +++ • Организациона култура која јасно дефинише квалитет као важан фактор рада +++ • Усвајају се и реализују Акциони планови, Планови мера на отклањању примедби КАПК +++ • Повезује се образовна и стручна делатност кроз напор да се наставни рад повеже са научноистраживачким + • Иновирање наставног плана и програма +++ • Укључивање професора у 	<ul style="list-style-type: none"> • Редовност одржавања састанака Комисије за квалитет + • Професори на струковним школама ускраћени да у својим школама могу организовати државне научне пројекте ++

научноистраживачке пројекте на државном и међудржавном нивоу +++	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Искуства из претходних акредитационих циклуса+++ • Анализирати решења из добре праксе других високообразовних установа +++ • Континуалан рад Комисије за квалитет ++ • Шире ангажовање свих наставника на реализацији Стратегије квалитета ++ • Потпуна укљученост студената+++ • Већа укљученост пословних субјеката+++ • Ангажовање друштвене заједнице у пуном капацитету++ • Континуираније праћење реализације Акционог плана на реализацији Стратегије обезбеђења квалитета ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Бољи приступ квалитету као органском елементу пословања код било које конкурентске школе + • Не постоји јасна ражлика између струковних и академских студија, што факултети искоришћавају и акредитују струковне студије +++

Предлози за побољшање и планиране мере:

- искористити резултате процеса самовредновања за унапређење свих процеса везаних за обезбеђење квалитета
- интензивније промовисати и примењивати усвојену стратегију
- континуалан рад Комисије за обезбеђење квалитета,
- пуно ангажовање свих наставника и сарадника на реализацији Стратегије обезбеђења квалитета,
- укључење шире друштвене заједнице
- континуираније праћење реализације Акционог плана на реализацији Стратегије обезбеђења квалитета,
- анализирати решења из добре праксе других високообразовних установа.

Показатељи и прилози за стандард 1:

[Прилог 1.1.](#) Стратегија обезбеђења квалитета

[Прилог 1.2.](#) Мере и субјекти обезбеђења квалитета

[Прилог 1.3.](#) Акциони план за спровођење стратегије и одлуке о његовом усвајању и допунама (уколико их је било).

[назад](#)

Стандард 2. Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Опис

У складу са Стратегијом за обезбеђење квалитета Високе економске школе, дефинисаним циљевима пословања, мисијом и визијом Школе, иста настоји да се интегрише у јединствен

европски систем високог образовања. На том путу Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу (у даљем тексту Висока економска школа) определила се за увођење мера за обезбеђивање квалитета које обухватају: институцију, наставни план и студијске програме, квалитет наставног особља, начин извођења наставе, проверу знања, литературу, проток студената и пролазност на испитима по предметима, састављање истраживачких тимова, организацију истраживања и сарадњу са другим институцијама.

Како би одговорила постављеним захтевима, а у служби увођења, праћења и унапређивања квалитета студирања на Високој економској, стручни тим – Комисија за обезбеђење квалитета, бави се овим сегментом као и укључивањем у европски систем сертификовања и праћења система квалитета. На предлог Комисије за обезбеђење квалитета, Савет Високе школе као највиши стручни орган Високе школе је на седници одржаној 01.10.2018. године усвојио је нову Стратегију обезбеђења квалитета, којом су постављени стандарди квалитета, као и поступци за обезбеђење квалитета рада ове високошколске установе. Иста је јавно публикована, постављена је на сајт школе <http://www.ves-pec.edu.rs> и огласној табли.

Субјекти обезбеђења квалитета су сви запослени и студенти Високе економске школе. Они раде на обезбеђењу квалитета кроз одређена тела као што су: Комисија за обезбеђење квалитета, Наставно веће, органи управљања, Студентски парламент итд. Сви субјекти имају право и обавезу да учествују у обезбеђењу квалитета на свом радном месту, и кроз учешће у раду тела која обезбеђују квалитет. Комисију за обезбеђење квалитета чине запослени из наставног и ненаставног кадра и студенти школе. Комисија припрема предлоге стратегије, политике, стандарда, процедура, методе провере квалитета и унапређења организације обезбеђења квалитета. Такође, Комисија прати остваривање стратегије, стандарда и процедура обезбеђења квалитета и предлаже одговарајуће корективне мере руководству установе.

Област обезбеђења квалитета регулисана је Правилником о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма, наставе и услова рада. Обухвата:

- студијске програме – најмање једном у три године врши се самовредновање студијских програма, њихове усклађености са мисијом Школе и претпостављеним исходима, као и самовредновање њихових садржаја, реализације, савремености и прилагођености потребама тржишта рада.
- наставу – континуирано се прати реализованост и квалитет извођења наставе, савременост њених метода, оптерећеност студената, ефикасност студија (однос уписаних студената и дипломираних), као и пролазност на појединачним предметима, повратне информације од бивших студената и њихових послодаваца (о томе колико су стечена знања и вештине током студирања примењива и корисна), савременост програма и усклађеност са европским стандардима у одговарајућој области и др. Остваривање јединства у обављању делатности високог образовања и стручног рада чији се резултати користе за унапређење наставног процеса.
- научни, стручни и уметнички рад наставника – њихов обим и квалитет се процењују на основу књига и радова објављених у научној и стручној периодици, учешћу на домаћим и међународним научним и стручним скуповима, као и јавних извођења дела, изложби и других јавних стручних и уметничких наступа. Истиче се значај остваривања међународне сарадње кроз реализацију заједничких истраживања, пројеката, размену

наставника, сарадника и студената. Подстицање развоја младих сарадника и њихово перманентно усавршавање и напредовање.

- вредновање студената – будући студенти су бирани на основу успеха у средњој школи и резултата на квалификационом и пријемном испиту. У току студирања прати се пролазност студената, просечна оцена по предметима, примереност оцењивања предвиђеном оптерећењу студената, и оквиру студентске евалуације, евалуира се и оцењивање.
- уџбеници и литература – квалитет уџбеника регулисан је *Правилником о уџбеницима*. Тежи се ка постизању високих критеријума за издавачку делатност (монографија, уџбеника, приручника) наставника и сарадника, који су усклађени са националним и међународним стандардима, истиче се значај сталне набавке уџбеника за библиотеку Школе.
- технички и материјални ресурси – тежи се ка сталном инвестирању у простор, аудио-визуелну и другу опрему ради достизања оптималних стандарда у тој области остварењу Мисије и наставних програма школе. Квалитет простора и техничке опреме континуирано се контролише у складу са законима који регулишу ову област (усвојеним правилницима).
- ненаставна подршка – континуирано се прати и оцењује ненаставна подршка у остварењу плана и програма и Мисије Школе. Провера и оцењивање се врши путем анонимне анкете наставника и студената. Школа обезбеђује перманентно стручно усавршавање ненаставног особља.
- процес управљања – систематски се прати организација Школе и управљање у њој. У складу са могућностима, тежи се ка обезбеђењу услова и потребној финансијској подршци за обезбеђење квалитета и реализацију сталне контроле у циљу веће ефикасности студија. Комисија за обезбеђење квалитета, анонимном анкетом, врши испитивање ставова запослених о условима рада, о управљању Школом и о међуљудским односима, и на основу резултата предлаже мере.

План активности са роковима за извршење квалитета је у надлежности Комисије за обезбеђење квалитета. Дугорочно планирање стручних, образовних и научно-истраживачких активности на Високој економској школи врши се на основу анализе значајних чинилаца који су у претходном тексту истакнути. И краткорочно планирање се врши на основу континуираног прикупљања битних података.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу ће редовно контролисати испуњавање своје мисије и зацртаних циљева. Контрола квалитета наслања се на конкретне и проверљивије елементе као што су оствареност циљева и очекивања. Школа посебно прати: квалитет извођења наставе, спровођење испита, успешност студирања у целини и у оквиру појединачних предмета, квалитет појединачних уџбеника, број наставника и сарадника и студената по групама, просторне капацитете и опремљеност, како изгледају процедуре, да ли су ефикасне и правичне (нпр. Процедура за жалбу поводом оцене), Учешће студената у поступцима осигурања квалитета је неизоставно јер су они најзаинтересованији да добију квалитетно образовање са којим ће моћи квалитетно да обављају послове за које се школују.

Циљ студентског вредновања педагошког рада наставника Високе школе јесте формирање мишљења студената о педагошком раду наставника, о објективности оцењивања, о процени

услова и организације студијских програма и др., а резултати студентског вредновања користе се за редовно праћење и контролу квалитета наставног процеса, као део опште политике у области обезбеђења квалитета. Студентско вредновање спроводи се путем писменог упитника са понуђеним одговорима, сваке године у редовном термину наставе, у семестру у коме се завршава настава из датог предмета.

Комисија за обезбеђење квалитета анализира резултате и након тога, подноси извештај о резултатима студентског вредновања Наставном већу које га прихвата или не (само уколико се установи да су током примене студентског вредновања начињени озбиљни методолошки пропусти). Такође, Комисија за обезбеђење квалитета анализира резултате и подноси извештај о резултатима студентског вредновања Студентском парламенту. Подаци добијени у процесу провере квалитета до сада су били јавни и доступни свим заинтересованима са Високе школе (видљиво истакнути на огласним таблама, и на сајту). Резултати процене користе се у оквиру мера за повећање квалитета. У оквиру документа *Стратегија обезбеђења квалитета* дефинисане су процедуре и мере у случају сувише ниске пролазности по предметима, програмима, годинама, као и у случају неправилности у оцењивању, слабог рада стручних служби и сл. Посебно наглашавамо да се резултати квалитативно анализирају и евентуално ревидирају кроз годишње извештаје, чији је обавезан део и студентска евалуација.

У праћењу и обезбеђењу квалитета, посебно је значајна улога студентских процена. Планиране евалуације су цикличне, тако да следе циклусе студијских програма. Наводимо анкете које су акционим планом Комисије за обезбеђење квалитета предвиђене да се примењују континуирано, у току сваке школске године:

- анкетирање нових студената о претходном школовању и избору школе;
- анкетирање свих студената о педагошким квалитетима наставника;
- анкетирање студената о процени објективности оцењивања;
- анкетирање студената о квалитету наставних публикација и испитног материјала;
- анкетирање студената 2. и 3. године о процени услова и организације студијског програма;
- анкетирање студената у оквиру појединачних наставних предмета о реализацији исхода учења и процени оптерећења;
- анкетирање дипломираних студената о раду Школе, условима наставе, опреми, способљености за рад и даље напредовање.

Самовредновање је саставни део политике обезбеђења квалитета. Циљеви самовредновања су побољшање квалитета наставног процеса, студијских програма и услова рада. За спровођење ове стратегије одговорна је Комисија за обезбеђење квалитета. Сви запослени имају обавезу да се максимално ангажују у реализацији наведених задатака.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Најмање једном у три године врши се самовредновање студијског програма, његове усклађености са мисијом Школе и претпостављеним исходима ++ • Оформљена је Комисија за обезбеђење квалитета која се редовно састајала и разматрала примену стандарда за унапређење квалитета студијских програма. ++ • Учешће у Комисији редовно су имали и студенти. ++ • У остваривање квалитета студијског програма укључивали су се сви запослени на Високој школи. + 	<ul style="list-style-type: none"> • Несналажење појединих субјеката у примени одређених стандарда + • (Не)препознавање и примени корективних мера и поступака у случају одступања од планираних процедура. ++ • Неравномерно ангажовање свих субјеката. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Боља сарадња и усаглашеност свих субјеката одговорних за спровођење квалитета студијског програма ++ • Чешћа примена разноврсних анкета студената као инструмента вредновања различитих елемената студијског програма ++ • Интензивнија размена студената, наставника и сарадника са сродним високошколским установама ++ • Стално осавремењивање студијског програма и усклађивање са најновијим достигнућима у образовању ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Намерно или ненамерно занемаривање појединих стандарда и поступака у раду ++ • У настојању да се студенти интерактивно укључе, може се изгубити темељна провера знања, да се испити не завршавају на колоквијумима и семинарским радовима, тј. да то не буде једина провера и елементи вредновања знања, него да се квалитет знања посматра кроз укупне компетенције студената +++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Што мање одступање свих субјеката који учествују у процесу контроле квалитета од зацртаног плана
- Флексибилност у осмишљавању промена које се покажу као неминовно (оних до којих смо анализом квалитета утврдили да не одговарају усвојеним стандардима)
- Уважавање искустава других домаћих и страних високошколских установа у вези са применом стандарда и поступака
- Водити рачуна о равномерној заступљености свих области обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, научни, стручни и уметнички рад наставника, вредновање студената, технички и материјални ресурси, управљања, ненаставна подршка и др.) у будућем раду унапређења квалитета

- Водити рачуна о подједнаком ангажовању и доприносу свих субјеката који учествују у процесу контроле квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 2:

Прилог 2.1. Усвојени документ - Стандарди и поступци за обезбеђење и унапређење квалитета високошколске установе

Прилог 2.2. Усвојени план рада и процедура за праћење и унапређење квалитета високошколске установе у оквиру стандарда квалитета

Прилог 2.3. Усвојени годишњи извештаји о раду успостављеног тела (комисије, одбора, центара) за унутрашње осигурање квалитета високошколске установе

[назад](#)

Стандард 3. Систем обезбеђења квалитета

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу у циљу унапређења рада институције и перманентном раду на подизању квалитета, успоставила је структуру за обезбеђење квалитета коју континуирано изграђује и унапређује. Сви послови и задаци наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри, Комисије за обезбеђење квалитета, везани за усвајање и спровођење стратегије, стандарда и поступака за обезбеђење и унапређење квалитета дефинисани су Статутом Школе. Увидом у [Прилог 3.1.](#) може се установити да је на Високој школи оформљена Комисија за обезбеђење квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступака за обезбеђење квалитета. Комисија је формирана из редова наставника, сарадника, ненаставног особља и студената. Студенти у овим пословима имају веома значајну улогу кроз чланство у Савету Школе, Наставном већу, Комисији за квалитет и, пре свега, кроз своје активности у Студентском парламенту.

Имајући на уму да се ради о изузетно сложеној појави која се састоји из великог броја релевантних чинилаца, праћење и унапређивање квалитета рада Високе школе схваћено је као процес који се свакако не може ограничити само на рад Комисије за развој студијског плана и програма и обезбеђење квалитета, иако се њен значај, као регулаторног, евалуацијског и саветодавног тела, свакако не доводи у питање. Овде се пре свега мисли на свеукупне напоре Високе школе који су претходних година, по акредитацији школе, уложени у обезбеђивање што квалитетнијег наставног кадра, подршку њиховог научног и стручног усавршавања, као и унапређивање материјалних услова у школи, осавремењивање библиотечког фонда.

Статутом ВЕШ ПЕЋ - Лепосавић, документом Правилник о систематизацији радних места које је усвојило Наставно веће, утврђени су задаци и обавезе наставника, сарадника, студената, стручних органа, комисија и свих осталих у организационој структури ВЕШ ПЕЋ - Лепосавић у области обезбеђења квалитета, почев од доношења и операционализације стратегије, до утврђивања стандарда и поступка чија доследна и систематска примена обезбеђује планирани квалитет.

На тај начин сваки субјект у ВЕШ ПЕЋ - Лепосавић је у могућности да пружи свој пуни допринос остваривању задатака и постизању циљева ВЕШ ПЕЋ - Лепосавић, што има за последицу подизање укупног квалитета који омогућава потпуно задовољавање потреба студената.

Учешће студената у поступцима осигурања квалитета је неизоставно јер су они најзаинтересованији да добију квалитетно образовање са којим ће моћи квалитетно да обављају послове за које се школују. Њихова улога је двострука – поред тога што њихова мишљења обухваћена анкетама које се на Високој школе спроводе представљају основу за увођење мера које се оцене као неопходне, студенти учествују у доношењу одлука о мерама које се предузимају за унапређење квалитета. У прилог овоме говори чињеница да су, поред Комисије, представници чланови Студентског парламента Високе школе, чланови Наставног већа, као и Савета Високе школе.

Дакле, циљ студентског вредновања педагошког рада наставника Високе школе јесте формирање мишљења студената о педагошком раду наставника, а резултати студентског вредновања користе се за редовно праћење и контролу квалитета наставног процеса и инкорпорирани су у креирање опште политике у области обезбеђења и унапређења квалитета.

Студентско вредновање спроводи се путем анкетних упитника (Прилог 3.2.) и анкетне скале процене наставног процеса, изабране у складу са савременом методологијом евалуативних истраживања у наставном процесу. Формирање анкета и дефинисање анкетних питања рађено је уз интензивно учешће студената. Анкетирање се спроводи на укупном или пригодном узорку студената Високе школе, сваке године у редовном термину наставе, у семестру у коме се завршава настава из датог предмета. Упитници се односе на педагошки рад сваког наставника за сваки предмет који предаје, квалитет наставног процеса и друге чиниоце релевантне за обезбеђивање квалитета и спроводе се са студентима прве, друге и треће године, као и са дипломираним студентима. Поред тога, спроводи се и самоевалуација од стране наставног особља. Резултати анкета инкорпорирани су у мере које се предузимају у циљу обезбеђења и унапређења квалитета наставе, студијских програма и ваннаставне подршке.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Постојање Комисија за контролу квалитета у чијем саставу су наставно и ненаставно особље, као и сами студенти +++ 	<ul style="list-style-type: none"> Надлежности органа управљања нису прецизно дефинисане у систему обезбеђења квалитета + Преиспитивање стратегије обезбеђења квалитета је недовољно

<ul style="list-style-type: none"> • Низ усвојених докумената који регулишу њен рад. ++ • Висина оцена добијених анкета студента и наставног особља не изискује веће интервенције и увођење значајнијих корективних мера ++ • Раде се планови мера на отклањању уочених недостатака и анализира њихова реализација +++ • Традиционално добри и колегијални односи између наставника и студената, уз узајамно уважавање+++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Слаба мотивисаност студената за укључивање у процесе који им не доносе одмах жељене промене+ • Студенти нису потпуно задовољни радом Студентског парламента + 	
<p>Могућности</p>	<p>Опасности</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Даља доградња докумената система квалитета на основу сопствених искустава и искустава других институција, + • Жеља свих запослених и студената да се очува и унапреди квалитет Школе и самим тим позитивна слика о Школи ++ • Култура квалитета запослених је на вишем нивоу него раније.+ 	<ul style="list-style-type: none"> • Бољи рад конкурентских школа на плану обезбеђења квалитета + • Мали број запослених вољан је да се ангажује у области управљања квалитетом. • 	
<p>ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета</p> <ul style="list-style-type: none"> • потребно је спровести едукацију запослених о управљању квалитетом. • наставак редовних мера и активности планирања, • Комисија за обезбеђење квалитета треба да тражи могућности за нове прилазе и методологију анализа постојећих анкета и предлагања корективних мера које проистичу из резултата анкета. • континуирано пратити и процењивати да ли се постојећи механизми система обезбеђења квалитета практично реализују и евентуално извршити корекцију организационе структуре и аката за обезбеђење и унапређење квалитета • мотивацију запослених и студената, увођењем награда као вида признања и афирмације за активности појединаца и група у овој области • даље подстицање Студентског парламента на редован рад. 		
<p>Показатељи и прилози за стандард 3:</p> <p>Прилог 3.1. Формално успостављено тело (комисија, одбор) са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи (извод из Статута) и опис рада (до 100 речи).</p> <p>Прилог 3.2. Списак свих анкета</p> <p>Прилог 3.3 Документ о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера</p>		

Стандард 4. Квалитет студијског програма

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу акредитовала је три студијска програма на основним струковним студијама (*Финансијско пословање; Пословање малих и средњих предузећа; Спољнотрговинско и царинско пословање*) и два програма специјалистичких струковних студија студија (*Финансијско пословање; Трговинско пословање*). Настава на Високој школи одвија се на српском језику. Листа акредитованих студијских програма са укупним бројем уписаних студената школске 2016/17. 2017/18. и 2018/19 приложена је у [Табели 4.1](#)

1. Механизми праћења квалитета студијских програма. Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу успоставила је механизме праћења квалитета студијских програма кроз рад Комисије за развој студијског плана и програма и обезбеђење квалитета чија надлежност је утврђена Статутом Високе школе. Редовна и периодична евалуација програма одвија се кроз студентску евалуацију, као и кроз самоевалуацију наставника. Комисија је одговорна и за предлагање мера за унапређење успешности програма, док су основни стандарди праћења квалитета дати у документу *Политика обезбеђења квалитета*. Значајно је нагласити да су, поред наставног и ненаставног особља, чланови комисије и студенти Високе школе.

Квалитет свих акредитованих студијских програма се редовно прати. Исходи учења опредељују садржаје наставних програма. До сада је извршено неколико круга реакредитације, уз претходно увођење новина и осавремењавање садржаја студијских програма. Контрола квалитета студијског програма обухвата предузимање мера за унапређење квалитета у погледу курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе, као и квалитета педагошке праксе. Редовно и систематично се прати процедура и политика уписа студената, методе поучавања, начини провере знања и исходи и компетенције које добијају студенти када заврше студијски програм, као и њихове могућности запошљавања. Посебна пажња посвећује се улози студената у праћењу и контроли квалитета, обезбеђена је њихова активна улога и оцена квалитета програма путем упитника, који садрже елементе вредновања структуре и садржаја студијског програма, као и радно оптерећење студената. По спроведеној анкети, на састанку Комисије за обезбеђење квалитета анализирају се добијени резултати и дефинишу мере које је неопходно спровести у циљу даљег побољшања наставног процеса. Као *мере евалуације* предузимане су следеће активности: Ангажовање наставника и сарадника на писању уџбеника и практикума за реализацију наставе; Куповина стручне литературе за потребе реализације наставе, како би доступност литературе кроз школску библиотеку била повећана; Усавршавање наставника и сарадника кроз стручне курсеве, семинаре и конференције; Подршка наставницима да се додатно ангажују око додатног рада са студентима Стално усаглашавање практичних вежби у складу са пословним окружењем и партнерима из привреде.

2. Исходи образовања. Студијски програм финансијског пословања предузећа првенствено је усмерен на стицање стручних знања из економске струке, али истовремено не занемарујући научне темеље економије. При састављању овог студијског програма, посебна пажња је посвећена оптималној равнотежи између стручних знања и научних темеља струке.

Савладавањем овог студијског програма студент стиче основне компетенције за успешан рад на разним видовима финансијског пословања. У могућности је да примени знање, за решавање сложених проблема у финансијском пословању; располаже вештинама неопходним за тимски рад при решавању проблема финансијског пословања; у стању је да ефикасно прате и усвајају навике у области финансијског пословања. Исходи образовања у оквиру акредитованог студијског програма основних студија *Финансијски пословање предузећа* односе се на то да су дипломирани студенти Високе школе компетентни за:

- рационалније доношење одлука(нпр.да ли треба штедети или инвестирати);
- коришћење рачунарских система и приказа биланса;
- начине обрачуна трошкова
- утврђивање јавних прихода и њихов обрачун од стране надлежних органа;
- финансијски платни промет;
- наплату потраживања и плаћања обавеза уз коришћење најсавременијих облика плаћања;
- књиговодствене послове: вођење књиговодства, књиговодство трошкова, формирање укупног прихода, добити и њихова расподела по годишњим обрачунима, израда свих врста финансијских извештаја и анализа предузећа;
- банкарско пословање и електронско банкарство, ликвидност и коришћење информационог система банке;
- оцена кредитне способности предузећа, анализа залиха робе, управљање готовином, купцима и добављачима;
- све врсте благајничко-трезорских послова;
- све врсте девизног пословања и пословања са иностранством;
- способност решавања конкретних проблема у пословању предузећа који проистичу из утицаја јавности, друштвеног, политичког и институционалног окружења на стратегије пословног понашања предузећа;
- електронско финансијско пословање.

Препознајући потребе савременог тржишта, и орјентацију економске политике Р.Србије на поспешивање раста броја малих и средњих предузећа, Школа је увела студијски програм Пословање малих и средњих предузећа. Програм је конципиран тако, да обезбеђује самосталност у раду свршених студената, не само у области производње, већ и у области пружања услуга. О томе се посебно водило рачуна, узимајући у обзир близину, туристичких центара-близина ски центра Копаоник, бањских лечилишта,Луковска, Рајска, Јошаничка, Пазарачка бања. Исходи образовања у оквиру акредитованог студијског програма основних студија – *Пословање малих и средњих предузећа* односе се на то да су дипломирани студенти Високе школе компетентни за:

- рационалније доношење одлука(нпр.да ли треба штедети или инвестирати);
- бољи увид у могућности и ограничења економске политике, као шанасе за покретање сопственог бизниса;
- обезбеђивање дугорочних средстава и начина управљања обртним средствима.
- разумевање механизма доношења финансијских одлука
- идентификовање потреба и жеља корисника, избор циљних тржишта која ће опслуживати боље од својих конкурената.
- примену основних принципа и техника маркетинга у различитим областима мар-

кетиншког одлучивања: у маркетингу производа и услуга, на тржишту индивидуалних потрошача и тржишту организованих купаца у националним и глобалним компанијама у малом и великом бизнису.

- започињање приватног бизниса и развијање способности за самостално обављање управљачких послова у привредној пракси;
- оперативне менаџере за послове логистике набавке и продаје, израде бизнис планова и услужног менаџмента;
- менаџере за прављење технолошко-економских анализа и инвестиционих пројеката разних модела малих и средњих предузећа;
- менаџере за управљање изворима капитала и кредитним системом;
- менаџере за управљање производним капацитетом малих и средњих предузећа;
- менаџере за управљање хотелима, комерцијалним и социјалних туристичким објектима, spa i wellness центрима
- Организовања властитих агенција, организовања туристичких путовања
- руковања AMADEUS резервационим системом, издавања путничких докумената (*авио карте проналажење и резервација хотела, брода, воза, Rent-a-Car*)
- примене електронског пословања у раду малих и средњих предузећа.

Приликом опредељења и израде наставног плана за студијски програм Спољнотрговинско и царинско пословање Наставно веће је пошло од стандардних усмерења познатих пословних школа ЕУ и потреби школовања високо-образованих стручњака за спољнотрговинске и царинске послове који ће се се бавити оперативним пословима привредних токова роба који ће све више попримати глобални карактер. Такође, радећи на концепцији програма веће је у програмском концепту уградило основне стандарде међународне робне и царинске размене која ће све више почивати на знатном увећању робног промета у земљама западног Балкана. Добро информисање, са одличним познавањем језика, са високо-професионалним знањем стандардних међународних класификација роба, спољнотрговинских номенклатура, царинских номенклатура и класификација делатности, са увежбаним тумачењем међународних правила, трговачких термина, Incoterms, са клаузулама у погледу трошкова превоза, осигурања, дажбина, такси и преузимање ризика, свршени студенти царинске професије даће свој допринос повећању ефикасности рада царинске службе и пратећих послова, а тиме и повећати степен укупне организованости државне управе. Исходи образовања у оквиру акредитованог студијског програма основних студија – *Спољнотрговинско и царинско пословање* односе се на то да су дипломирани студенти Високе школе компетентни за:

- менаџмент царинских послова са флексибилним инструментима практичног значења за овладавање комплексним пословима оперативне царинске службе;
- управљање током и поступком царинења робе;
- управљање инструментима царинења робе и њиховог коришћења (царинска тарифа, царинске ознаке, царинска стопа, царинска основица и др.);
- коришћење контигената, преференцијала, повраћаја царина и др.;
- формирања документације која прати царинење робе: трговачка, транспортна, банкарска, царинска документа и осигурање робе;
- утврђивање јавних прихода, обрачун акциза, пореза на промет производа и услуга и њихова наплата;

- разумевање пословних активности логистичких посредника: шпедитера, пословних брокера, транспортних компанија и међународних превозника
- електронско царинско и фискално пословање, примена информационо-комуникационих технологија и коришћење Интернет-а .

Исходи образовања у оквиру акредитованог студијског програма специјалистичких струковних студија *Финансијско пословање* односе се на то да свршени студенти специјалистичких струковних студија на овом студијском програму:

- овладају познавањем девизног тржишта, односом курсева, каматне стопе и стопе инфлације у међународном окружењу
- показују продубљено знање, разумевање, и стручне вештине у одабраним ужим областима специјализације које се заснива на знању и вештинама стеченим на основним струковним студијама, као вид посебне припреме и одговарајуће је за успешан рад у области специјализације разних облика финансијског пословања, банкарства, рачуноводства и ревизије;
- примењују продубљено знање, разумевање и вештине за успешно решавање сложених проблема у делимично новом или непознатом окружењу ужим областима студија, управљања пословима књиговодства трошкова, материјалног књиговодства, управљања готовином, купцима, добављачима, електронског банкарства, рачунарских система, приказивања биланса стања, утврђивања и обрачуна јавних прихода;
- имају знања и вештине потребне за тимски рад при решавању сложених проблема из струке финансијског пословања;
- имају повећану способност да интегришу стечена знања и вештине, да расуђују и дају на основу доступних информација могуће закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова из области финансија;
- у стању су да ефикасно прате и усвајају новине у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности проблематику финансијског пословања.

Исходи образовања у оквиру акредитованог студијског програма специјалистичких струковних студија *Трговинско пословање* односе се на то да свршени студенти специјалистичких струковних студија на овом студијском програму:

- показују продубљено знање, разумевање, и стручне вештине у одабраним ужим областима специјализације које се заснива на знању и вештинама стеченим на основним струковним студијама, као вид посебне припреме и одговарајуће је за успешан рад у области специјализације разних облика трговинског пословања;
- примењују продубљено знање, разумевање и вештине за успешно решавање сложених проблема у делимично новом или непознатом окружењу ужим областима студија, спољне и унутрашње трговине, маркетинга, истраживања тржишта, робног промета, царинског пословања, управљања свим врстама продаје, набавке и дистрибуције, менаџмента производа и производног асортимана предузећа, оперативних модела управљања профитом у предузећима унутрашње и спољне трговине; моделима обрачуна, расподеле резултата у трговинским предузећима;
- имају знања и вештине потребне за тимски рад при решавању сложених проблема из

структе трговинског пословања;

- имају повећану способност да интегришу стечена знања и вештине, да расуђују и дају на основу доступних информација могуће закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова из области трговине;
- у стању су да ефикасно прате и усвајају новине у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности проблематику трговинског пословања.

3. Обезбеђење исхода учења. Приликом акредитације Високе школе посвећена је значајна пажња упоредивости студијских програма са курикулумима сродних страних високошколских установа. При састављању предложеног плана и програма студијских програма, посебна пажња је посвећена циљу, да наши студенти знања и вештине стекну на нивоу који је примерен њиховом предзнању, трогодишњем трајању студија, а у складу са педагошким стандардима. Као упоређење користили смо неколико познатих планова и програма трогодишњих студија високих школа и универзитета Европске Уније и Руске федерације:

1. Wittenborg University of Applied Sciences, Holandija, <http://www.wittenborg.eu/iba-bachelor-financial-services-management.htm>,
2. DBS Dublin Business School excellence through learning, Ireland, [http://www.dbs.ie/course/full-time-undergraduate/full-time-undergraduate-ba-\(hons\)-accounting-finance](http://www.dbs.ie/course/full-time-undergraduate/full-time-undergraduate-ba-(hons)-accounting-finance)
3. RUSSIAN FOREIGN TRADE ACADEMY, Online: <http://eng.vavt.ru/site/ifd>
4. Wittenborg University of Applied Sciences, Holandija, Online: <http://www.wittenborg.eu/iba-bachelor-international-trade-logistics.htm>,
5. FH KREMS, University of Applied Sciences, Austrija, Online: <http://www.fh-krems.ac.at/en/studying/bachelor/export-oriented-management>
6. Visoka šola za računovodstvo in finance, Ljubljana, Slovenia, Online: <https://www.vsr.si/dodiplomski-program-racunovodstvo-in-finance/osnovne-informacije/>
7. Višja strokovna šola, Maribor, Slovenija, <https://www.fakulteta.doba.si/dodiplomski-visokosolski-programi-menedzment-v-sodobnem-poslovanju>

4. Начин успостављања склада између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања. Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу успоставила је склад између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања кроз пажљиво избалансиран однос између различитих облика рада (предавања, вежбе, семинарски радови), а посебна пажња посвећује се времену потребном за припрему за наставу, као и одабиру обавезне и додатне литературе, односно њеном обиму и актуелности. Тежиште се са предавања преноси на сарадњу са студентима која се спроводи кроз партнерски однос студента и професора, и самостални рад студената. У исто време, програм је конципиран тако да студент преузима одговорност за учење редовно се припремајући за наставу, редовно и активно учествујући у њој и одговарајући на захтеве предиспитних обавеза (које, између осталог, подразумевају учесталије колоквијуме, који су саставни део испита и улазе у коначну оцену, те се студенти на основу положених колоквијума могу ослободити полагања дела испита). Интерактивност наставе се повећава, и студендова пажња се преусмерава са испита на сам процес наставе. Тако долазимо до перманентног рада студената у току студија, као и до сталног праћења њиховог напредовања, што води растерећењу студената, односно

смањењу трајања и повећању нивоа квалитета студија. Са истим циљем, у оквиру плана сви предмети су тако осмишљени да трају један семестар што студентима олакшава савладавање градива које је мањег обима него што је то био случај са досадашњим вишесеместралним предметима. Изборни предмети заступљени су у великом броју и редовно се иновирају. Курикулуми студијских програма заступљених на Високој школи подстичу студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктивни начин истраживања, као и на примену знања вештина у практичне сврхе.

5. Табела мапирања

Висока школа прилаже табелу мапирања предмета као помоћ за стицање увида у то како су програмски исходи учења покривени у оквиру обавезних предмета који су дефинисани програмима.

Студијски програм: Финансијско пословање предузећа

Исход учења	Обавезни предмети
<ul style="list-style-type: none"> рационалније доношење одлука(нпр.да ли треба штедети или инвестирати); 	Економија
<ul style="list-style-type: none"> коришћење рачунарских система и приказа биланса; утврђивање јавних прихода и њихов обрачун од стране надлежних органа; финансијски платни промет: 	Рачуноводство Увод у информационе системе
<ul style="list-style-type: none"> књиговодствене послове: вођење књиговодства, књиговодство трошкова, формирање укупног прихода, добити и њихова расподела по годишњим обрачунима, израда свих врста финансијских извештаја и анализа предузећа; 	Рачуноводство Финансијско рачуноводство
<ul style="list-style-type: none"> начин обрачуна трошкова 	Управљање трошковима
<ul style="list-style-type: none"> наплату потраживања и плаћања обавеза све врсте девизног пословања и пословања са иностранством; 	Међународне пословне финансије
<ul style="list-style-type: none"> способност решавања конкретних проблема у пословању предузећа који проистичу из утицаја јавности, друштвеног, политичког и институционалног окружења на стратегије пословног понашања предузећа; 	Пословно окружење
<ul style="list-style-type: none"> електронско финансијско пословање. 	Информациони системи у финансијама

Студијски програм: Пословање малих и средњих предузећа

Исход учења	Обавезни предмет
-------------	------------------

<ul style="list-style-type: none"> • рационалније доношење одлука(нпр.да ли треба штедети или инвестирати); • бољи увид у могућности и ограничења економске политике, као шанасе за покретање сопственог бизниса; 	Економија
<ul style="list-style-type: none"> • обезбеђивање дугорочних средстава и начина управљања обртним средствима. • разумевање механизма доношења финансијских одлука 	Пословне финансије
<ul style="list-style-type: none"> • идентификовање потреба и жеља корисника, избор циљних тржишта која ће опслуживати боље од својих конкурената. • примену основних принципа и техника маркетинга у различитим областима маркетиншког одлучивања: у маркетингу производа и услуга, на тржишту индивидуалних потрошача и тржишту организованих купаца у националним и глобалним компанијама у малом и великом бизнису. 	Маркетинг Истраживање тржишта
<ul style="list-style-type: none"> • започињање приватног бизниса и развијање способности за самостално обављање управљачких послова у привредној пракси; • оперативне менаџере за послове логистике набавке и продаје, израде бизнис планова и услужног менаџмента; 	Организација предузећа Економика предузећа Менаџмент малих и средњих предузећа
<ul style="list-style-type: none"> • менаџере за прављење технолошко-економских анализа и инвестиционих пројеката разних модела малих и средњих предузећа; • менаџере за управљање изворима капитала и кредитним системом; • менаџере за управљање производним капацитетом малих и средњих предузећа; 	Менаџмент малих и средњих предузећа Вредновање предузећа
<ul style="list-style-type: none"> • менаџере за управљање хотелима, комерцијалним и социјалних туристичким објектима, spa i wellness центрима 	Менаџмент малих и средњих предузећа
<ul style="list-style-type: none"> • примене електронског пословања у раду малих и средњих предузећа. 	Информациони системи у малим и средњим предузећима
Студијски програм:Спољнотрговинско и царинско пословање	
Исходи предмета	Обавезни предмети

<ul style="list-style-type: none"> • менаџмент царинских послова са флексибилним инструментима практичног значења за овладавање комплексним пословима оперативне царинске службе; • управљање током и поступком царинења робе; • управљање инструментима царинења робе и њиховог коришћења (царинска тарифа, • царинске ознаке, царинска стопа, царинска основица и др.); • формирања документације која прати царинење робе: трговачка, транспортна, банкарска, царинска документа и осигурање робе; • коришћење континентата, преференцијала, повраћаја царина и др.; • утврђивање јавних прихода, обрачун акциза, пореза на промет производа и услуга и њихова наплата; 	<p>Царински системи</p>
<ul style="list-style-type: none"> • разумевање пословних активности логистичких посредника: шпедитера, пословних брокера, транспортних компанија и међународних превозника 	<p>Примењена шпедиција, транспорт и царине</p>
<ul style="list-style-type: none"> • електронско царинско и фискално пословање, примена информационо-комуникационих технологија и коришћење Интернет-а . 	<p>Информациони системи у спољнотрговинском и царинском пословању</p>

Студијски програм: Финансијско пословање

Исходи предмета	Обавезни предмети
<ul style="list-style-type: none"> • показују продубљено знање, разумевање, и стручне вештине у одабраним ужим областима специјализације које се заснива на знању и вештинама стеченим на основним струковним студијама, као вид посебне припреме и одговарајуће је за успешан рад у области специјализације разних облика финансијског пословања, банкарства, рачуноводства и ревизије; • имају знања и вештине потребне за тимски рад при решавању сложених проблема из струке финансијског пословања; • у стању су да ефикасно прате и усвајају новине у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања 	<p>Анализа финансијских извештаја Управљање финансијама</p>

стручној и широј јавности проблематику финансијског пословања.	
<ul style="list-style-type: none"> овладају познавањем девизног тржишта, односом курса, каматне стопе и стопе инфлације у међународном окружењу 	Корпоративно финансирање
<ul style="list-style-type: none"> примењују продубљено знање, разумевање и вештине за успешно решавање сложених проблема у делимично новом или непознатом окружењу ужим областима студија, управљања пословима књиговодства трошкова, материјалног књиговодства, управљања готовином, купцима, добављачима, електронског банкарства, рачунарских система, приказивања биланса стања, 	Анализа финансијских извештаја Електронско финансијско пословање

Студијски програм: Трговинско пословање

Исход предмета	Обавезни предмет
<ul style="list-style-type: none"> примењују продубљено знање, разумевање и вештине за успешно решавање сложених проблема у делимично новом или непознатом окружењу ужим областима студија, спољне и унутрашње трговине, маркетинга, истраживања тржишта, робног промета, царинског пословања, управљања свим врстама продаје, набавке и дистрибуције, менаџмента производа и производног асортимана предузећа, оперативних модела управљања профитом у предузећима унутрашње и спољне трговине; моделима обрачуна, расподеле резултата у трговинским предузећима; имају знања и вештине потребне за тимски рад при решавању сложених проблема из струке трговинског пословања; 	Предузетништво и управљање малим предузећима Понашање потрошача
<ul style="list-style-type: none"> оцене финансијске перформансе и изналажење начина управљања овим перформансам и способност вредновања појединих сегмената пословања. 	Вредновање предузећа

6. Поцене постигнућа студената у постизању намераваних исхода учења

Студенти се могу информисати о исходима учења на представљању предмета које се обавља на почетку школске године, као и кроз публикувану књигу предмета. У истој је назначено за све предмете списак литературе потребне за припрему испита: обавезан уџбеник/списак уџбеника и шира литература. Студенти који су успешно урадили предиспитне обавезе а затим положили испит су кроз ову серију тестирања потврдили испуњеност исхода предмета. Оцена 6 је одраз елементарне испуњености услова, док веће оцене указују на посебна ангажовања студента, пропорционално висини оцене. Предметни наставници Школе, поред наставног програма теоријске и практичне наставе, јасно су дефинисали и знања и вештине које се од студената траже на испиту, предиспитним активностима које студент треба да обави, као и начину вредновања предиспитних обавеза и самог испита. Сви ови подаци су јасно презентовани студентима на представљању предмета али и на првом часу предавања из сваког предмета. Постизањем услова на предиспитним обавезама и полагањем испита, предметни наставник гарантује да је студент испунио захтеве дефинисане кроз исход учења.

7. Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења

Висока школа прилаже процене постигнућа студената, проценат дипломираних студената, просечно трајање студија, стопу одустајања студената од даљег студирања и број студената који су уписали наредну годину у односу на остварене ЕСПБ бодове.

Опис активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења на конкретном примеру једног предмета са прве године студија:

Предмет:	Организација предузећа
Предавања:	3 часа недељно
Вежбе:	2 часа недељно
Број радних недеља:	15
Предавања: Обавезе студента	45 Број радних сати у семестру
Вежбе:	30
Припрема за наставу:	10
Завршни испит – усмени:	20
Завршни испит – писмени:	20
Колоквијум 1.	15
Колоквијум 2.	15
Укупно часова: БРОЈ ЕСПБ (Часова/30)	155/30 = 5 ЕСПБ

Увид у то да је процена оптерећења студената неопходног за постизање задатих исхода учења (ЕСПБ) предмет редовне провере, путем праћења и прикупљања повратних информација од студената.

Све информације које се односе на акредитоване програме који се реализују на Високој школи, као и на исходе учења, израду специјалистичког рада и стручну праксу, као и друге информације од значаја за садашње и будуће студенте доступни су на Интернет страни Високе школе www.ves-pec.edu.rs. Интернет страница редовно се одржава, а могло би се рећи да се садржаји обухваћени њоме готово свакодневно ажурирају.

8.Процена оптерећења студената неопходног за постизање задатих исхода учења (ЕСПБ) је предмет редовне провере, путем праћења и прикупљања повратних информација од студената. Процена оптерећења неопходног за постизање исхода учења процењује се на основу анализе пролазности студената на испитима и на основу резултата студентских анкета. Анкете анонимно попуњавају студенти у сваком семестру за сваки предмет из којег похађају наставу у том семестру.

9.Мерење оптерећења студената, мера и активности да би се смањила стопа неуспешности на испитима и усагласило радно оптерећења студената са вредностима ЕСПБ бодова.На основу пролазности и успеха студената на предиспитним обавезама и испиту Комисија за обезбеђење квалитета, у договору са шефовима одсека, процењују да ли су оперећења студента на предмету вреднована одговарајућим бројем бодова ЕСПБ. У случајевима када се дође до закључка да оптерећење студената на неком предмету није одговарајуће, предузимају се различите активности и мере.

10. Унапређивање и континуирано осавремењивање постојећих студијских програма заснива се на праћењу развоја економске науке, промена и појаве нових технологија у областима од значаја за студијске програме Школе. То је омогућено тако што се у школи обављају следеће активности: Школа је чланица EURASHE која се бави развојем политика о кључним питањима за високошколско образовање на просторима ЕУ. (На овај начин Школа прати новине у области високог образовања на подручју ЕУ). Такође, на основу сарадње коју Школа има са фирмама које су у својим областима јако успешне и које су битне за све студијске програме Школе, обезбеђено је стално унапређење и прилагођавање програма школе потребама праксе. Поред тога, наставници и сарадници Школе сваке године имају већи број ангажовања на стручним конференцијама и специјализованим семинарима из области којима се баве, као и објављене радове у научним и стручним часописима. Школа, такође, настоји да учествује у већем броју пројеката, којима је примарни циљ повезивање теорије и праксе.

11. Наставници и студенти су упознати са захтевима које завршни рад треба да испуни. На сајту Школе налазе прилог: Смернице за израду завршног и специјалистичког рада, које јасно дефинишу, начин израде, циљеве, хипотезе, структуру самог рада и логичке целине које морају да буду сабране у писменој и усменој одбрани рада. На овај начин се комплетна процедура и све инструкције налазе јавно доступне, обједињене на једном месту са циљем да студент јасно зна све захтеве који се пред њега постављају са смерницама како да то успешно и реализује. Посебна пажња посвећује се ангажовању наставника приликом израда завршних и специјалистичких радова, и сваке године на почетку школске године доноси план расподела броја тема по предметима и наставницима. Поред овога, сваки наставник у поступку менторског рада са кандидатима, сваком од њих, јасно дефинише правила и критеријуме и помаже кандидату да начин истраживачког рада и поступак писања буде у складу са највишим критеријумима за оцењивање.

12. Веза Школе са својим дипломцима. Процес успостављања праксе да школа обезбеди везу са својим дипломцима је у току. Ово питање регулисано је Правилником о самовредновању, али исход свих активности Школе на успостављању везе са својим дипломцима још увек није на задовољавајућем нивоу. У овом тренутку, један од облика успостављања ове везе

јесте да нашим дипломцима упућујемо захтеве да обавесте Комисију за обезбеђење квалитета, о статусу стеченом на тржишту рада после завршетка школе, и то периодично, ради бољег увида у могућности запошљавања. Предузети су кораци на константном ажурирању базе података о бившим студентима (е-маил адресе, адресе становања, бројеви телефона...) Искуство показује, да се овај вид одржавања везе са дипломцима мора третирати и као питање друштвене одговорности и Школе и дипломаца, што захтева извесно време и мора да представља процес. Сигурна категорија дипломаца од којих школа обезбеђује повратне информације за сада јесу дипломци који у значајном броју, као запослени, уписују специјалистичке студије у нашој Школи. Чињеница да наши студенти после завршених основних студија, уписују и специјалистичке студије у нашој школи, поред бројних могућности специјализација на тржишту образовања, најбоља је потврда да су сва наша настојања на подизању нивоа квалитета студијског програма и остављање исхода добро оцењени од наших најуспешнијих студената. Висока школа, такође, редовно прибавља повратне информације од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање и других одговарајућих организација о квалитету студија и студијских програма, као и о свом степену задовољства стеченим квалификацијама дипломаца.

Имајући све наведено на уму може се закључити да Висока школа обезбеђује непрекидно осевремењивање садржаја курикулума и њихову упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа. У складу с овим и у циљу подизања квалитета студијског програма и боље организације наставе садржаји у оквиру појединих предмета као и наставне методе и методе оцењивања се унапређују и иновирају.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Провера квалитета елемената студијског програма се континуирано се спроводи и да су резултати ове провере повољни, односно да су оцене студената и наставног особља које се односе на квалитет студијског програма високе +++- • Циљеви студијског програма усклађени са исходима учења +++- • Посебна пажња тренутно се посвећује иновативним наставним методама, односно на методама наставе које су оријентисане на исходе учења. +++- • Пракса се обавља у разним институцијама које студентима могу пружити практична знања из области финансија, менаџмента 	<ul style="list-style-type: none"> • Студенти се не усредсређују довољно на програмске садржаје, већ иду у ширину. + • Нередовни долазак студената на часове предавања и вежби ++ • Редовније добављање мишљења послодаваца о компетенцијама сцршених студената ++

малих и средњих предузећа, као и спољнотрговинског пословања и царинског менаџмента.++++	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Побољшање квалитета студијских програма кроз домаћу и међународну сарадњу+++ • Перманентно радити на побољшању наставног процеса +++ • Прецизније усмерити студенте на садржаје релеванте за предмет. • Уз добру сарадњу наставника и студената могло доћи до оптималног решења у оквиру ког се они баве садржајима који су релевантни за предмет, а за које су студенти заинтересовани. • Осавремењавањем студијских програма у складу са специфичним потребама привреде. 	<ul style="list-style-type: none"> • Студенти се демотивишу услед ограничавања њиховог бављења аспектима који су предмет њиховог интересовања +++ • Непостојање законске регулативе која дефинише спровођење стручне праксе+++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

На основу спроведене анализе и процене квалитета студијских програма у ВЕШ Пећ - Лепосавић, могуће је предузети следеће мере и активности:

- Потребно је искористити расположиве могућности и предузети одговарајуће активности на сталном осавремењавању студијских програма, поготову, што постоје мала ограничења;
- У праћењу и анализирању квалитета студијског програма предузети одговарајуће активности којима ће се искористити постојеће могућности и отклонити уочене слабости;
- Настојати да се прошири сарадња у оквиру различитих студијских програма
- Преиспитати међусобну повезаност предмета да би се избегло понављања садржаја.
- Непрекидно усавршавати квалитет наставе уз уважавање мишљења послодаваца, редовних и дипломираних студената.
- Потребно је студенте више заинтересовати да размишљају и дају предлоге за подизање квалитета студијског програма.

Показатељи и прилози за стандард 4:

Табела.4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

[назад](#)

Стандард 5. Квалитет наставног процеса

Опис

План и распоред наставе усклађују се са потребама студената. Познат је пре почетка семестра и доследно се спроводи. Налази се на сајту и огласној табли школе, редовно се проверава, како од стране самих наставника, тако и уз помоћ евалуације од стране студената и Комисије за обезбеђење квалитета. На основу добијених резултата је констатовано да садржај курикулума, као и наставне методе за његову примену одговарају постизању циљева студијских програма и исхода учења, о чему посебно сведоче добро осмишљене и успешно изведене активности у оквиру самосталне праксе. Гаранција квалитета наставног процеса се огледа у поштовању планова рада по предметима (за сваки предмет постоји програм и оперативни планови рада), неговању интерактивности наставе, коректног и отвореног односа наставника и сарадника према студентима, поштовању различитих стилова учења, редовном праћењу и вредновању рада студената током наставе.

Курикулум студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула и њихов опис. Анализама студијских програма Комисија за обезбеђење квалитета, настоји да обезбеди пропорцију различитих типова курсева (предавања, семинари, пракса) коју изводе наставници и сарадници ангажовани на студијском програму са исходом учења.

Исход учења је прецизно написана изјава о томе шта би студент требало да зна, разуме или можда демонстрира на крају одређене јединице учења (часа, курса или на крају студијског програма). Под исходима учења подразумевају се очекивани завршни резултати процеса реализације наставе-учења на одређеном модулу. Исходи учења су дакле очекивани завршни резултати процеса наставе-учења произашли из очекиваних исхода учења на нивоу модула.

Осмишљавање курсева на основу исхода учења води ка приступу који је више оријентисан студенту: то означава да је прелаз са садржаја модула или курса (од оног што наставно особље предаје-подучава) ка исходима (ка оном шта је студент способан да ради након успешно завршеног курса или модула).

Исходи учења представљају конкретне намере студијског програма, модула или курса. Ако поредимо исходе учења и компетенције, можемо рећи да су исходи иницијално академска категорија, а дефиниција компетенција проистиче из захтева, односно потреба професије. Компетенције, у том смислу, можемо посматрати као резултат достизања очекиваних исхода.

За разлику од компетенција, које су одраз потреба професије, исходи учења у знатној већој

мери представљају резултат аутономног става наставника о потребним резултатима који студенти треба да досегну након успешно одслушаног курса – модула. Из тог разлога, списак исхода није могуће формирати као јединствену листу. Оно што је могуће јесте обезбедити употребу сродних алата током процеса њиховог дефинисања.

Методологија дефинисања исхода учења претпоставља аутономију предметних наставника на курсевима, уз синхронизацију са исходима других курсева истог модула. Квалификације које означавају завршетак основних и специјалистичких струковних студија стичу студенти :

- Који су показали знање у области студирања које се заснива на предходном образовању и које оспособљава за коришћење стручне литературе;
- Који су у стању да примене знања и резумавање у професији;
- Који су у стању да преносе знања на друге;
- Који показују способност да наставе студије;
- Који поседују способност за тимски рад

Квалитетно постизање добро дефинисаних исхода учења подразумева да студенти разумеју учење као процес у којем преиспитују своје разумевање концепта и процеса и – или стварају нове концепте и везе између њих. Да би ово било могуће, неопходно је да предавачи за свој наставни циљ немају пуко прелажење градива већ се труде да што је могуће више остварују интерактивну наставу.

Процентуална заступљеност различитих типова курсева (предавања, семинари, вежбе и пракса) по годинама студија, приказана је у табели.

	Теоријска предавања	семинари	вежбе и пракса
Прва година	45,2%	4,5%	50,3%

Када посматрамо податке из табеле, можемо уочити да су вежбе и пракса највише присутни у оним деловима студијског програма који обухвата методичке дисциплине, повезујући научно знање из предметних области, методичке вештине и методичку праксу, а у складу са исходима учења и кључним компетенцијама будућих специјалиста струковних студија из области економије.

Сматрамо, да смо и на овај начин остварили адекватну балансираност различитих типова курсева (теоријска предавања, семинари, вежбе и пракса) у односу на исходе учења. Оваква избалансираност омогућава интерактивну наставу, која обезбеђује:

- Активно учешће студента током предавања и вежби, а кроз дискусије, презентације, постављање питања, обрађивање дела градива од стране самих студената,
- Разноврсност коришћених метода, што је посебно битно ако се има у виду да исходи учења подразумевају постизање разноврсног скупа компетенција које се не могу развити уколико се методи наставе свде само на *ex cathedra* предавања или само на рад у групама или само на презентације.

2. Настава на Високој економској школи је интерактивна, студентима се оставља довољно простора да узму активно учешће у појединим сегментима наставе, нарочито у области анализе студија случаја. Ово ангажовање студената, је нарочито појачано са

имплементацијом Ерасмус + пројекта. Студенти су имали простора, да учествује у другом делу развоја студија случаја-њиховој евакуацији. Такав начин рада(истраживање конкретне проблемске ситуације) нарочито им се допао.

Студенти се подстичу на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања. У тим активностима, значајно их подстичу професори школе, који су у непрекидном процесу усавршавања. У томе, Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу се веома ангажује на подстицању и подржавању својих наставника при стицању активних и стручних компетенција. Наставници Школе, се посебно подржавају приликом уписивања и завршавања постдипломских, мастер и докторских студија. Нарочито се помаже извођење истраживања, одласци на стручне и научне скупове у земљи и иностранству, успостављање међународне сарадње, укључивање у домаће и међународне пројекте, објављивање стручних и научних радова и књига у земљи и иностранству.

3. Висока економска школа континуирано настоји да подигне квалитет наставног процеса и да студенте што боље припреми за наставне активности, тако студентима су доступне информације у вези основних податка о предмету као што су: назив предмета, година студија, број ЕСПБ бодова; циљеве предмета; исход предмета, садржај и структуру предмета; план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе); начин оцењивања на предмету; уџбенике, односно обавезну и допунску литературу; податке о наставницима и сарадницима на предмету. Поменути подаци могу се добити на сајту Школе <http://www.ves-pec.edu.rs/>., кроз књигу предмета садржаних у Публикацији.

Реализација плана рада и распореда наставе на Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу (доступни на сајту Школе) анализирају се на редовним састанцима катедри, које потом подносе извештај Наставном већу, што бива документовано у записницима са седница Наставног већа, као и у редовним годишњим Извештајима о раду Школе. Реализација плана рада и придржавање распореда наставе редовно се проверава и евалуацијом од стране студената, која је до сада потврдила поштовање и придржавање заказаних термина и рокова у великој мери (documents у анкетама студената).

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Компетентност наставника и сарадника је у центру интересовања, подстицања и подржавања +++ • Детаљне информације о плану и програму појединих предмета, распоред предавања, вежби и испита, доступне су студентима пре почетка курса, на сајту и огласној табли Школе +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Још увек нису истакнути термини испита за годину дана унапред. ++ • Инертност одређеног броја наставника и сарадника у погледу стручног усавршавања +++ • Визуелна и техничка неуједначеност презентација на

<ul style="list-style-type: none"> • Наставници бирају адекватне и модерне методе како би студентима ефикасно и квалитетно пренели знање ++ • Одговарајуће комисије за обезбеђење квалитета спроводе периодичне провере и дају предлог мера за унапређење наставног процеса, као и наставника и сарадника ++ • Учествовање представника студентата у процесу организације и евалуације квалитета наставног процеса +++ • Настава се систематски прати и процењује кроз редовно анкетање студената +++ 	<p>појединим предметима. ++ Неравномерна оптерећеност наставника и сарадника ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољно практичне наставе на појединим предметима +++ • Недовољна финансијска средства неопходна за осавремењивање кабинета информатике и других помагала која доприносе разноликости наставе +++
<p>Могућности</p>	<p>Опасности</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Постицање за учествовање на пројектима кроз сардњу са другим високошколским устновама ++++ • Сарадња са привредом омогућава истраживачки рад. <p>Могућности (Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Веће ангажовање на побољшању квалитета наставног процеса ++ • Побољшати контролу присуства студената на настави +++ • Повећање мобилности наставника, сарадника и студената + 	<ul style="list-style-type: none"> • Немогућност наставника Високих струковних школа да буду ангажовани на пројектима, те постоји опасност да на том пољу дође до заостајања +++ • Интезивирати контролу квалитета предавања и вежби на свим предметима..++
<p>ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Спровести интензивнију контролу квалитета наставе • Кориговати одвијање наставе, уколико је потребно, сходно резултатима анкете студената • Сви потребни подаци, прописи и документи треба да буду доступни на сајту Школе • Креирати библиотеку у електронској форми која би била доступна студентима • Кроз анкете студената сазнати шта су њихова новија интересовања и према томе развијати нове смерове студија • Развијати додатну наставу ради боље едукације студената 	
<p>Показатељи и прилози за стандард 5:</p>	
<p>Прилог 5.1. Анализа резултата анкете студената о квалитету наставног процеса</p>	
<p>Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.</p>	
<p>Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника</p>	

Стандард 6. Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Опис

1. Школа поседује ресурсе за остваривање и организовање базичних, развојних и примењених истраживања. Један број наставника је мотивисани за научни рад, те су се и укључивали у пројекте које је финансирало Министарство просвете и науке Републике Србије или која су била организована од стране других међународних организација, а ефекти овога транспонују се у непосредне наставне активности.

Школа подстиче своје запослене да се активно баве научним и истраживачким радом и да што чешће објављују резултате свога рада и систематски прати и оцењује обим и квалитет истраживачког рада наставника и сарадника. Могло би се рећи да је ово један од начина да се акционим истраживачким приступима запослени у привредним институцијама константно обучавају кроз сарадњу са својим колегама са факултета/високих школа/института, као и да се резултати најновијих истраживања директно примењују у реалним околностима привреде. Ово свакако доприноси стварању основе знања и компетенција које иду у сусрет интенцијама за стварање наставника- рефлексивног практичара.

Чињеница да школа није препозната као научноистраживачка организација од стране ресорног Министарства, (јер струковним школама није дозвољено да се акредитују као научноистраживачке организације), иако се од Школе очекује да има минимум 50% доктора наука у свом саставу, те да ти наставници имају импресивне библиографије при акредитацији установа, успорава напредовање наставника и сарадника у области научно истраживачког рада.

2. Пројекти који су наведени, као и професори који су укључени у научноистраживачке пројекте (Табела 6.2.) говоре сами о постојању стратегије која је у складу са националном стратегијом високог образовања која треба да подстиче јединство образовног, научноистраживачког и стручног рада. Ефекти укључености наставника у научноистраживачки рад, као и у трансфер знања путем акредитованих програма директно су усмерени ка студентима. Тако, кроз укљученост професора у истраживачке пројекте и сами студенти су део истог. Школа о томе посебно води рачуна. Студенти добијају задатке везане за истраживање задатих тема у пракси, исте обрађују, приказују и анализирају о чему подносе извештај и повратно пружају информација везане за закључке до којих су дошли поменути активностима.

Ово је још један од аргумената за тврдњу да Министарство просвете и науке треба да омогући струковним школама, које испуњавају услове да се акредитују као научноистраживачке организације. Ово би свакако поспешило овај вид професионализације високошколских наставника на струковним школама, задржало их на струковним школама, ојачало струковне студије, а бенефити су на крају у корист студената.

3. У наставку се дају листе учесника на пројектима које финансира, или је финансирало Министарство просвете науке и технолошког развоја Републике Србије, као и међународни пројекат финансиран од стране ЕУ. Потпунији подаци дати су на сајту Школе у оквиру биографија и библиографија наставника и сарадника, као и у оквиру других делова: информације, галерије, извештају о раду Школе...

Листа пројеката које финансира Министарство просвете науке и технолошког развоја и друге међународне организације на којима учествују професори Школе и имена учесника на пројектима

1. Инфраструктура за електронски подржано учење у Србији, бр. 47003, финансира Министарство просвете науке и технолошког развоја, учествује професор Др Соња Раденковић као спољни сарадник
2. Erasmus + пројекат: Creating Theory-to-Practice Centres for Innovation and Employment (СТРСИЕ)

6. Као докази да се научна знања до којих наставници долазе својим истраживањима користе у раду са студентима су садржаји наставних програма и литература коју препоручују студентима, која се односи добрим делом на оно што су професори истраживали и објавили не само у овом, већ и у другим еминентним домаћим и међународним часописима, излагали на научним скуповима у земљи и иностранству и објављивали у оквиру издавачке делатности Школе (на сајту Школе налази се каталог издања Школе)..

7. О оријентацији Школе ка научноистраживачкој и јаче наглашеној стручној концепцији говори и научни часопис „Економски сигнали“ ISSN 1452-4457, који се објављује на Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу и који је категорисан од стране Министарства просвете и науке са категоријом М52 у 2019. години. О квалитету часописа говоре еминентна имена професора и сарадника, врсних професионалаца од којих су многи афирмацију стекли школујући се и радећи на престижним Универзитетима у земљи и иностранству и који стоје иза овог изузетно значајног пројекта. Мноштво до сада радова у научном часопису „Економски сигнали“ покривају различите области друштвених и егзактних научних дисциплина: од опште економије, финансија и менаџмента, или њихових посебних области, преко пословног права, статистике, информатике, маркетинга, привредног развоја, социологије...

Подршка наставницима да објављују истраживања у публикацијама са међународним реномеом види се из броја објављених радова и учешћа наставника на домаћим и иностраним скуповима. Но, како ово није до скоро било наглашавано као тенденција, бар не у друштвено-хуманистичким наукама, мало је аутора било окренуто у овом смеру, као што има и мањи број часописа из ових области у нама блиским часописима, посебно у окружењу. Но, сада се већ покрећу активности, те се и у нашој земљи оснивају часописи, као и у окружењу који су на мониторингу, те ће бити и више радова с ових листа.

9. Избор у звање врши се према правилнику Школе, који укључује критеријуме препоручене од стране Националног савета за високо образовање, а који се односе на научноистраживачки и стручни рад, међутим категорије нису дефинисане на исти начин. Али у Школи има скоро половина наставника који су изабрани по правилницима који су до краја поштовали ове препоруке.

11. О међународној сарадњи Школе видети извештај о раду школе на сајту, овде извајамо као илустрацију веома богату сарадњу Школе са престижним Московским факултетом «Академия труда и социальных отношений» -АТиСО (<http://www.atiso.ru/>).

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Наставници и сарадници Школе, активно се подстичу да учествују на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству +++ • Постоји усаглашеност образовног, научно-истраживачког и стручног рада. • Активно укључивање резултата истраживања у наставни процес. ++ • Подстицање наставника и сарадника на публикавање резултата истраживања. ++ • Практична настава као саставни део курикулума. ++ • Финансирање студијских путовања у иностранство, семинара и конференција. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Непостојање могућности да се Школа региструје као научноистраживачка установа, те није било могућности ни да се инсталира као иновативни центар или сл., што би стварало јачу научноистраживачку оријентацију наставника и сарадника. ++ • Недостатак међународних публикација у друштвено-хуманстичком пољу. +++ • Непостојање механизма који би приморавао наставнике да се укључују у научно-стручна истраживања. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Партиципација у пројектима невладиних организација ++++ • Потеба привреде за новим решењима који би проистекли из научно-стручних истраживања +++ • Потеба привреде за новим решењима који би проистекли из научно-стручних истраживања. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Декларативна подршка Министарства +++ • Предрасуде околине у вези Струковних студија ++ • Непостојање механизма који би приморавао наставнике да се укључују у научно-стручна истраживања ++ • Слаба сарадња са академским високошколским институцијама ++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Да се Високим школама струковних студија дозволи да се, уколико испуне услове, могу акредитовати као научноистраживачке организације или иновативни центри и

сл., јер је штета да научни потенцијали и компетенције више од 50% наставника остану успавани, или се спорадично баве науком и тиме слаби квалитет наставе, односно укупних студија.

- Школа ће уложити напоре за повећање броја публикованих радова запослених, пре свега у истакнутим међународним часописима.
- Да се уредбама о финасирању јаче нагласи научноистраживачки рад школа.
- Да се јасније одреде функције академских и струковних студија и у складу с тим наставници усмере ка базичним и примењеним, односно акционим и др. истраживањима.
- Школа ће радити и даље на унапређењу простора, библиотеке, набавци нове и одржавању постојеће опреме за истраживачке подухвате

Показатељи и прилози за стандард 6:

[Табела 6.1](#) Назив текућих научноистраживачких/уметничких пројеката, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

[Табела 6.2](#) Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у **текућим домаћим и међународним пројектима**

[Табела 6.3](#) Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства и класификације уметничко-истраживачких резултата.

[Табела 6.4](#) Списак SCI/ ССЦИ-индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период. (Навести референце са редним бројем)

Прилог 6.1. Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком и уметничко-истраживачком раду.

Прилог 6.2. Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

Прилог 6.3. Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

[назад](#)

Стандард 7. Квалитет наставника и сарадника

Опис

Обезбеђења квалитета наставника и сарадника до сада је јасно прецизирано законом, што се и убудуће планира. Основни напори Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу везани за пораст квалитета наставника и сарадника. Поред прописане процедуре и услова за избор, пораст квалитета подразумева и даље перманентно стварање услова за њихово напредовање у стручном и научном погледу. Досадашњи напори у овом смислу говоре о смеру којим смо већ ишли и о даљим тенденцијама. Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу је својом стратегијом осигурала да наставу врши квалификован и компетентан наставни кадар. Установа врши континуирану евалуацију своје политике и процедура везаних за запошљавање и избор наставног кадра. На Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника, као и провером квалитета

њиховог рада у настави.

Школа континуирано прати квалитет и компетентности наставног кадра. Ово се нарочито односи на процедуре избора, именовања, процене, развоја и промоције кадра. Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени су унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности. Детаљно су наведени и образложени у Правилнику о избору наставника и сарадника. Поступак и услови за избор наставника и сарадника су предмет периодичне провере и усавршавања. Наиме, Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу усвојила је програм развоја кадра. За ту намену обезбедила је одговарајућа средства за обезбеђивање услова за усавршавање наставника и сарадника (набавка литературе на страном језику, могућност да се презентују налази истраживања на научним скуповима у земљи и иностранству, могућност да се преко Интернета уђе у друге библиотеке и дође до адекватних наслова итд.).

Установа има план развоја хуманих ресурса за академско, техничко и административно особље, као и обезбеђене предуслове и прилике за континуирану едукацију. Наводимо део из Акционог плана за обезбеђење квалитета који се односи на ова питања:

«...План активности усмерених ка обезбеђењу квалитета научно-истраживачког и стручног рада:

- Усклађивање научно-истраживачког и стручног рада са стратешким циљем Високе школе
 - рок: на почетку школске године
 - субјекти: директор, наставно веће, комисија за квалитет
- Подстицање имплементирања резултата истраживачког рада у наставни рад (као претпоставка савремености наставног рада)
- Аплицирање у научне пројекте националног и међународног значаја
 - рок: на почетку школске године, на почетку пролећног семестра након, по потреби у току семестра уколико се утврди постојање проблема
 - субјекти: наставник задужен за распоред, наставници и сарадници, комисија за квалитет, студенти (студентски парламент)
- Планирање нових наслова Издавачке делатности
 - рок: на почетку школске године
 - субјекти: Комисија за издавачку делатност, директор школе, наставно веће, комисија за квалитет
- Могућност „оснаживања“ колектива новим квалитетним наставницима
 - рок: септембар, у току године
 - субјекти: директор, наставно веће
- Подстицање младог кадра на стручно усавршавање, објављивање радова, уџбеника, практикума
 - рок: континуирано
 - субјекти: директор, наставно веће

- Подстицање студената и њихово укључивање у научно истраживачке активности
 - рок: континуирано
 - субјекти: наставници и сарадници, катедре, студенти...“

Јединство научног и образовног рада подразумева се у мери у којој наставни рад прати истраживачки, односно у којој истраживања постоје као претпоставка савремености наставног рада. Битна је констатација да су пројекти истраживања, односно њихове теме у функцији мисије установе, тј. усклађени са стратешким циљем установе. Ово се види већ из наслова истраживачких пројеката, као и монографија, уџбеника и других објављених студија, као и тема којима су се професори бавили на научним скуповима. О овоме се води рачуна и на Наставном већу, а пре тога се расправља на катедрама о овим аспектима научноистраживачког рада.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу систематски прати, оцењује и подстиче научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника, Професионални развој кадра постиже се организовањем семинара по типу „едукација едукатора“. Установа има план развоја хуманих ресурса за академско, техничко и административно особље, као и обезбеђене предуслове и прилике за континуирану едукацију. Они имају обавезу да:

- Учествоју на стручним и научним скуповима;
- Објављују своје радове у научној и стручној периодици;
- Учествоју у научним пројектима;
- Учествоју у међународној сарадњи;
- Пишу уџбенике;
- Објављују монографске публикације;
- Предлажу набавку неопходних уџбеника и књига за реализацију програма и унапређење квалитета наставе;
- Предлажу набавку техничких средстава неопходних за унапређење наставе;
- На основу студентских анкета унапређују програм, наставу и вредновање студентског рада;
- Усмено и писано предлажу субјектима у Школи мере за унапређење квалитета.

Последњих година у оквиру годишњег Извештаја о раду Школе у посебном поглављу наводе објављени научни и стручни радови наставника и сарадника као доказ о њиховом научно-истраживачком ангажовању. Такође, у годишњем Извештају се истиче допринос сваког наставника и сарадника културној и јавној делатности Школе, чиме се индиректно утиче и на индивидуално изграђивање сваког појединца у колективу и на квалитет њихове педагошке делатности.

Као део дугорочне политике унапређења квалитета наставника и сарадника, Школа води активну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања. Томе у прилог говори чињеница да је наставни кадар у последњих неколико година значајно подмлађен, али не на уштрб квалитета, већ, напротив, ангажовањем младих кадрова који су се доказали већ на основним студијама (високим просецима оцена), а стручно напредовање наставили кроз постдипломске студије.

Подстицање младих и њихово укључивање у научно истраживачке активности види се из чињенице да су у претходном петогодишњем периоду одбранили докторат 8 кандидата, а да су 4 у поступку припреме докторске дисертације о да се њихово стручно напредовање се свесрдно подржава у оквиру институције (партиципирање у плаћању трошкова студија, објављивање монографских студија...).

У сврху већег квалитета на Високој школи учињено је доста на подизању професионалног нивоа наставника. Професори су писали уџбенике и приручнике, практикуме и вежбанке, дневнике праксе, као и монографске студије, које су биле у функцији садржаја предвиђених програмом студија. Младе колеге су објавиле своје магистарске и докторске радове, чиме је утицано на њихов лични развој, а дат и допринос подизању квалитета наставе кроз праћење савремених трендова у датим областима у оквиру којих су рађена истраживања. Такође су допринос овом циљу дала и учешћа на научним скуповима у земљи и иностранству, као и наведена усавршавања на академским степенима.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу обезбеђује наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање омогућавајући им плаћање трошкова које подразумева учешће на научним, уметничким и стручним скуповима (котизације, путни трошкови...). Наведене садржаје склони смо да посматрамо као инвестицију у кадар која се прелива на студенте, односно директно је у функцији њиховог квалитетнијег образовања, односно припреме за укључивање у професионални рад.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу при избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника. Притом се посебно уважавају мишљења студената. У наставку дајемо модел упитника који попуњавају студенти и тако вреднују педагошког рада наставника и сарадника.

Методологија добијања података уређена је тако да студент не буде у позицији да трпи консеквенце због изречених процена.

Подаци добијени у процесу провере квалитета су доступни свим заинтересованима са Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу (да се програми квалитативно анализирају и евентуално ревидирају кроз годишње извештаје, чији је обавезан део и студентска евалуација). Планиране евалуације су цикличне, тако да следе циклусе студијских програма.

Даље су приказане четири основне фазе неопходне за обезбеђење и контролу квалитета наставног процеса:

- 1. Дефинисање исхода учења и процена студентског оптерећења.* Професор у овој фази треба да дефинише исходе учења за предмет, као и да процени колико ће времена у сатима рада бити потребно просечном студенту да постигне дефинисане исходе учења. На основу процене студентског оптерећења се одређује број кредита за дати предмет/курс.
- 2. Планирање наставе.* Професор у овој фази планира наставне методе којима треба да најефикасније могуће постигне дефинисане исходе учења уз предвиђено оптерећење студента.

3. *Евалуација.* Уз помоћ анонимне анкете која се додељује студенту након положеног испита тј. обављених свих обавеза везаних за предмет, студенти процењују колико им је сати рада било потребно за сваку од активности предвиђених курсом и да ли су унапред дефинисани исходи учења били реално одређени. На основу анализе одговора долази се до оптерећења типичног студента за дати предмет.

4. *Прилагођавање.* Уколико се на основу резултата евалуације утврди да су студенти били преоптерећени или, пак, били премало оптерећени врши се једна од следећих промена:

- Мења се број кредита за дати предмет;
- Број кредита остаје исти с тим што се онда морају променити исходи учења који су били преамбициозни или се мора променити наставни метод тако да студенти исте исходе учења постигну за мање времена.

На Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу подржава се комуникација између академског особља и релевантних професионалних удружења. Комуникација и сарадња са колегама из наведених институција је интензивна и на плану заједничких истраживања, писања монографија и приручника, у раду на међународним пројектима које финансира ЕУ.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • На ВЕШ Пећ - Лепосавић систематски се прате и подстичу педагошке, истраживачке и стручне активности наставника и сарадника +++ • Школа има разрађену дугорочну политику селекције наставничког и истраживачког подмлатка. +++ • Обезбеђена је перманентна едукација и усавршавање наставника и сарадника..+++ • Загарантована је јавност поступка и услова за избор наставника и сарадника (објављивање у листу «Јединство»), као и усаглашеност поступка избора са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Школа не дозвољава да се наставници и сарадници званично баве научно-истраживачком делатношћу. ++ • Недовољна сарадња са наставницима других високошколских институција ++ • Недовољна финансијска средства, да се програм подршке младим кадровима у потпуности спроведе. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Повратна информација која се добија од 	<ul style="list-style-type: none"> • Смањење финансијских и

<p>студената и уважавање њиховог мишљења сматра се значајним смерницама за будући наставни и педагошки рад наставника и сарадника на Високој економској школи струковних студија Пећ у Лепосавићу. +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Омогућавањем високим школама да се баве научно-истраживачком делатношћу отворила би се могућност да се још више интензивира развој кадра и на вишем нивоу вреднују истраживачке способности наставника и сарадника. + + + • Законска регулатива која прописује обавезу вредновања мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника. ++ 	<p>материјалних средстава којима држава подржава активности којима се стварају услови за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника.+++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Унивезитети нису спремни за сарадњу.++
--	---

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Треба наставити систематско праћење и подстицање педагошких, истраживачких и стручних активности наставника и сарадника.
- Повезивање педагошког рада са истраживањима на пројектима и стручним радом у областима привредног и друштвеног живота
- Унети јасније квалитативне критеријуме у правилнике за избор у наставничка и сарадничка звања
- Инсистирати у знатно већој мери на педагошким компетенција приликом избора у наставничка звања

Показатељи и прилози за стандард 7:

- [Табела 7.1.](#) Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)
- [Табела 7.2.](#) Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)
- [Прилог 7.1.](#) Правилник о избору наставника и сарадника
- [Прилог 7.2.](#) Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

[назад](#)

Стандард 8. Квалитет студената

Опис

Висока економска школа примењује општу институционалну стратегију на процедуре пријема студената на основним и специјалистичким струковним студијама. Процедуре за пријем студената на овој Школи, јасно су дефинисане, јавно објављене, непрестано и

доследно се примењују. Ове процедуре вреднују резултате постигнуте у претходном школовању и резултате постигнуте на пријемном испиту.

Конкурс за упис на студије, Висока економска школа објављује у оквиру заједничког конкурса Министарства просвете науке и технолошког развоја Републике Србије. Конкурс за упис у прву годину студија благовремено се објављује на веб сајту Школе, а текст конкурса садржи све информације о условима за упис студената и полагању пријемног испита. Конкурс за упис студената у прву годину основних студија спроводи конкурсна комисија, коју на предлог директора образује Веће. Конкурс се објављује најкасније пет месеци пре почетка школске године. Конкурс садржи:

- 1) број студената за сваки студијски програм који се организује на Високој школи
- 2) услове за упис;
- 3) мерила за утврђивање редоследа кандидата;
- 4) поступак спровођења конкурса;
- 5) начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед;
- 6) висину школарине коју плаћају самофинансирајући студенти.

Услови уписа студената на Високој економској школи, дефинисани су Статутом Високе школе (чл. 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51) и Правилником о упису студената и Правилником о полагању пријемног испита. Правилници су на предлог Комисије за обезбеђење квалитета усвојени на седници Наставног већа.

У прву годину основних студија може се уписати лице са стеченим средњим образовањем. Сви кандидати који се уписују на основне струковне студије полажу квалификациони испит из два предмета по сопственом избору од 4 понуђена:

- **ЕКОНОМИЈА**
- **МАТЕМАТИКА**
- **СОЦИОЛОГИЈА**
- **ЕКОНОМИКА**

У прву годину специјалистичких струковних студија може се уписати лице које је завршило високу струковну школу у економској области.

Редослед кандидата за упис у прву годину основних студија утврђује се на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању и резултата постигнутих на пријемном испиту. Право уписа на студије стиче кандидат који је на ранг листи рангиран у оквиру одобреног броја студената за упис.

Студент има право:

- 1) на упис, квалитетно школовање и објективно оцењивање;
- 2) на благовремено и тачно информисање о свим питањима која се односе на студије;
- 3) на активно учествовање у доношењу одлука, у складу са Законом и статутом;
- 4) на самоорганизовање и изражавање сопственог мишљења;
- 5) на повластице које произлазе из статуса студента;
- 6) на подједнако квалитетне услове студија за све студенте;
- 7) на различитост и заштиту од дискриминације;

8) да бира и да буде биран у студентски парламент и друге органе Високе школе.

Студент је дужан да:

- 1) испуњава наставне и предиспитне обавезе;
- 2) поштује опште акте Високе школе.
- 3) поштује права запослених и других студената на Високој школи
- 4) учествује у доношењу одлука у складу са Законом и Статутом.

Студент има право на жалбу Високој школи, уколико Висока школа прекрши неку од обавеза из наведених права.

Потенцијалним и уписаним студентима Висока школа обезбеђује потребне информације у вези са студијама. Школа благовремено објављује информатор о упису. Висока школа је последњих година посебно ангажована ка осмишљавању материјала који промовише њену Мисију и представља је ширем окружењу. Посебно се водило рачуна о штампању Личне карте Школе. Значајно је истаћи да свака новоуписана генерација студената уз индекс приликом уписа добија и Информатор за студенте за актуелну школску годину (такође, информатор је објављен и на школском сајту <http://www.ves-pec.edu.rs>).

Намера креатора садржаја Информатора Школе је да студентима пружа значајне информације о Школи (запослене, контакт телефоне, мејлове), календар рада у наредној школској години, изводе из Статута и правила школе, структуру студијског програма (наставни план), испитне рокове, информације о пријављивању испита, обавештења о организацији праксе, краћа упутства о изради семинарског и дипломског рада, детаљну програмску структуру свих наставних предмета (силабуси) у којима су истакнути: назив предмета, број ЕСПБ, име и презиме предметног наставника, број часова, исходи предмета, циљ предмета, садржај теоретске и практичне наставе, наставне методе, препоручена литература, начин стицања поена кроз предиспитне обавезе (разноврсне методе оцењивања) и начин формирања коначне оцене.

Наставници и сарадници Високе економске школе, свесни су чињенице да став предавача према процесу предавања утиче и на став студената према учењу, односно, да колико су предавачи савесни у обављању „свог посла“, толико ће и студенти бити у „обављању свог“. Наставни кадар настоји да оцењивање студената мора бити у складу са очекиваним, али и жељеним исходима учења. Јасно дефинисани исходи учења, будући да представљају изјаву о томе шта студент мора да покаже, мање или више експлицитно дефинишу методе оцењивања. Такође, може се уочити и опредељеност ка „континуираном“ оцењивању, односно, да је у оквиру сваког појединачног предмета (курса) предвиђено да студент може да добије 40% своје оцене током самог курса. Водило се рачуна о томе да ни у једном курсу нема екстремне ситуације да је само завршни испит једини начин оцењивања, али и о томе да не дође до друге екстремне ситуације у којој је рад предавача и студената оптерећен пречестим и неадекватним оцењивањем. Зато се водило рачуна да се динамика континуираног оцењивања усклади са исходима учења са једне стране, и са специфичностима самог курса.

У складу са Болоњском декларацијом и потребама јединственог европског система

образовања, uveden je sistem EСПБ бодова. Приликом увођења овог система посебна пажња посвећена је одговарајућем нивоу оптерећења студената у оквиру програма сваког предмета. Тако је пажљиво избалансиран однос између различитих облика рада (предавања, вежбе, семинари), а посебна пажња посвећује се времену потребном за припрему наставе, као и одабиру обавезне и додатне литературе, односно њеном обиму и актуелности. Тежиште се са предавања преноси на сарадњу са студентима која се спроводи кроз партнерски однос студента и професора, али и самостални рад студената. У исто време, програми су конципирани тако да студент преузима одговорност за учење редовно се припремајући за наставу, редовно и активно учествујући у њој и одговарајући на захтеве предиспитних обавеза (које, између осталог, подразумевају учесталије колоквијуме, који су саставни део испита и улазе у коначну оцену, те се студенти на основу положених колоквијума могу ослободити полагања дела испита). Интерактивност наставе се повећава, и студендова пажња се преусмерава са испита на сам процес наставе. Тако долазимо до перманентног рада студената у току студија, као и до сталног праћења њиховог напредовања, што води растерећењу студената, односно смањењу трајања и повећању нивоа квалитета студија. Са истим циљем, у оквиру плана сви предмети су тако осмишљени да трају један семестар што студентима олакшава савладавање градива које је мањег обима него што је то био случај са досадашњим вишесеместралним предметима. Број изборних предмета је знатан, тако да студенти могу да бирају предмете у складу са својим интересовањима. Број изборних предмета је усаглашен са важећим стандардима и износи 30% од укупног броја предмета.

Савет Високе школе је на предлог Комисије за обезбеђење квалитета 28.06.2018. усвојио нови Правилник о начину полагању испита и оцењивања на испиту. Овај Правилник је ступио на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Високе школе (правилник је јавно објављен на школском сајту <http://www.ves-pec.edu.rs>). Овим правилником ближе се уређују услови, организација и поступак полагања испита, начин утврђивања оцене на испиту, заштита права студената, као и друга питања од значаја за полагање испита и оцењивање на испиту на Високој школи.

Статут Школе и други усвојени акти, ближе уређује обезбеђивања услова за квалитетно и благовремено информисање студената о начину организовања и времену одржавања свих облика испита. Студентима, на почетку школске године, доступан је оквирни распоред полагања испита за све испитне рокове у школској години. У изнимним случајевима, термин полагања испита се може заменити другим термином. У том случају о новом термину полагања испита, студенти морају бити благовремено информисани. Наставник је дужан да на почетку наставе упозна студенте са програмом предмета, распоредом наставе по недељама, односно данима, предвиђеним облицима активне наставе (предиспитне обавезе) и начином њиховог вредновања, карактером и садржајем испита, списком области и/или питања за испит, структуром укупног броја поена и начином формирања оцене. Наставник је дужан да на крају реализације активне наставе обавести студента о укупном броју поена који је студент остварио реализацијом предиспитних обавеза. Наставник је дужан да води документацију о предиспитним обавезама студената и да је чува до краја школске године.

Студенти су обавештени о наведеним питањима и путем огласне табле, као и Информатора за студенте (Информатор - <http://www.ves-pec.edu.rs>).

Поред тога што су транспарентни, у том смислу да је студентима унапред предочен програм сваког курса, облици наставе кроз које се програм реализује, литература, предиспитне и испитне обавезе које укључују самосталан рад студената у оквиру израде семинарских радова или других облика припреме за наставу, квалитет програма и задовољство студената и предавача самим програмима, оцењивањем, прати се кроз студентску евалуацију и евалуацију предавача, као и чланова катедара, те су програми и оцењивање подложни корекцијама и унапређивању. Другим речима, сталном самоевалуацијом и евалуацијом рада наставника, напредовања студената и студијских програма тежи се перменантном унапређивању и осавременењању система квалитета високог образовања.

Висока школа има механизме за процену и контролу процедура оцењивања. Једна од процедура је анализа индекса студената (након полагања одређених испита, након дипломирања) и провера колико су поштоване процедуре континуираног оцењивања и начин њиховог вредновања, структура укупног броја поена, начин формирања оцене и сл. Субјекти који учествују у овој процедури су Комисија за обезбеђење квалитета, директор, наставници и сарадници, студенти. Представници студената такође, учествују у раду Савета Школе, Колегијума, као и Наставнонаучног већа и имају право гласа у свим тачкама који се тичу студентских питања. Студенти такође учествују у раду сталних и привремених комисија које се баве питањима која су студентима од интереса.

Комисија за обезбеђење квалитета је акционим планом предвидела и редовно спроводи и анализира анкете студената о квалитету рада наставника, о објективности оцењивања. Уколико се установи да се не испуњавају процедуре квалитетног оцењивања или одступања, комисија предвиђа корективне мере. У прилогу ће бити дате анализе спроведених анкета, њихова анализа и евентуалне корективне мере.

Комисија за обезбеђење квалитета је акционим планом предвидела и редовно анализира успешност студената на испитима. Уколико се установи да средње оцене или пролазност студената нису задовољавајуће (сувише ниске оцене на предметима, години, сувише мала пролазност и сл.) комисија предвиђа корективне мере. У прилогу ће бити дате анализе свих испитних рокова у протекле три године, њихова анализа и корективне мере.

Висока школа има савремени простор и опрему неопходну за квалитетно извођење наставе, онакав каквим се ретко која Школа у земљи може похвалити. Поред постојећих просторија и опреме на основу којих је Школа 2007. године добила акредитацију, у међувремену је изграђена потпуно нова Зграда школе по најсавременијим стандардима, радне површине 2.000м², чиме су се знатно побољшали услови студирања почев од 2011/12. школске године. Оно што посебно истичемо, да Школа ту није стала, већ је и за потребе Високошколске јединице Краљево изградила објекат у површини од 500 м². Оба објекта су веома функционална, решена тако да својим садржајем и изгледом задовољи потребе нормалног функционисања Високе економске школе струковних студија Пећ. У архитектонском и амбијенталном смислу Зграда школе у Лепосавићу, испројектована је да се уклопи у окружење и улепша утисак амбијенталних вредности Лепосавића. Зграда је спратности Пр + ЗС. Оно што посебно радује, јесте да је читаво приземље представља Инфраструктуру студентима. У поменутом делу налази се студентски клуб, веома великог капацитета, простор резервисан за студентски парламент, и део где студенти могу уживати у разговору и

несметано попуњавати потребна документа приликом овере семестра и пријаве испита. На последњем спрату, налази се библиотека која располаже великим бројем места, у којој студенти обављају активности везане за припрему испита и колоквијума, израду својим семинарских и завршних радова. Библиотека је снабдевена литературом која својим нивоом и расположивошћу обезбеђује подршку студијским програмима и процесу целокупног процеса наставе на Школи. Ништа скромнији садржај није ни у објекту у Краљеву, иако је зграда мањег капацитета. Иста је веома добро осмишљена и одговара специфичним захтевима студената. Поред студентског фоајеа, зграда располаже и делом резервисаном за студентски парламент, бифе, простор где се студенти могу окупити и разменити утиске везане за свакодневне активности. Амфитеатри, су светли и пространи, као и студентска служба, простор за професоре и остале службе Школе.

Узимајући у обзир чињеницу да млади, међу којима се наравно налазе и студенти данас проведе најмање сат времена користећи Интернет, и да је управо Web сајт оно што „држи“ студенте у Школи током читава 24 часа, стручни људи из Школе потрудили су се да направе добро дизајниран, занимљив, а пре свега садржајан Web сајт који ће омогућити студентима да на лак начин долазе до информација битних за њихово студирање. Стручни људи Школе ишли су и корак даље – направили су и одржавају Facebook страницу Школе, помоћу које студенти нон-стоп, 24 сата дневно, могу да постављају питања која их занимају и у најкраћем могућем року да добију одговор. На тај начин Школа се за корак приближила студентима који, као што је врло познато, највећи део времена на Интернету проведу на друштвеним мрежама као што је Facebook. У наставку је дат изглед старог и новог Web сајта Школе:

О студентском стандарду, такође се водило рачуна, где је на иницијативу Школе, нашим студентима обезбеђено довољно места за смештај у Студентском дому, који се налази одмах иза Школе. Дом је релативно нов и садржајан и одговара потребама студената. Собе су модерно уређене, постоји организована исхрана, али и простор који обезбеђује да студенти задрже ниво физичке форме, као и да учествују у друштвено-забавним активностима. Такође, и студентима високошколске јединице у Краљеву, на располагању стоји Ученички дом, са довољним бројем места за све заинтересоване студенте.

Акционим планом Комисија за обезбеђење квалитета, предвидела је континуирано анкетирање студената друге и треће године (мај-јуни месец) квалитета студијских програма. Резултати анкета су достављени Наставном већу и Студентском парламенту. Резултати анализа ових анкета са прецизним подацима дати су у прилогу.

Иако можемо бити задовољни пролазношћу студената по предметима и у оквиру студијског програма, наводимо процедуре и мере које је Висока школа донела у случају уочених неправилности у оцењивању, и сувише ниске пролазности студената:

- препоруке да се код предмета код којих је уочена слаба пролазност омогући чешћа провера у оквиру колоквијума;
- да се избегне злоупотреба појаве „мог предмета“ у оквиру студијског програма који ће онемогућавати оптималну пролазност студената;
- препорука да се студентима који изразе жељу омогући да полажу испит на начин који им највише одговара, усмено или писмено, да им се омогући довољно времена да напишу концепт, да могу погледати свој рад (на овај део посебно скрећемо пажњу будући да су у

оквиру анкета студенти оставили „простора“ за овакве поступке кроз своје оцене на анкетним питањима);

- да се студентима омогући право на жалбу уколико нису задовољни оценом, полагање пред испитном комисијом;
- да се напредним и даровитим студентима омогући акцелерација и брже дипломирање.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Висока школа је јавно, на основу усвојених докумената (Статут школе, Правилници о упису и пријему студената) прописала процедуру пријема студената. +++ • Пријем студената према успеху у претходном школовању и резултатима пријемног испита +++ • Школа благовремено објављује информатор о упису. +++ • Висока школа је последњих година посебно ангажована ка осмишљавању материјала који промовише њену Мисију и представља је ширем окружењу. +++ • Учешће студентске организације у одлучивању ++ • Стипендирање и награђивање најбољих студената ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Тешка материјална ситуација у нашој земљи, уз немогућност великог броја средњошколаца да наставе студије. ++ • Немогућност да сви наставни предмети буду (по својој природи) у „једској позицији“ за примену разноврсних метода оцењивања. ++ • Нису обухваћене у потпуности потребе студената са посебним потребама ++ • Ниједан сегмент рада Школе се директно не бави планирањем и развојем каријере студената ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Побољшање кампање за упис нових студената – конкуренцијом до нове селекције. +++ • Коришћење различитих медија којима ће се побољшати доступност информација о студијама. +++ • Опредељење наставног кадра је да оцењивање студената мора бити у складу са очекиваним, али и жељеним исходима учења. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Релативно небезбедно окружење у коме Висока школа обавља своју Мисију.+++ • Пад информационог система, губитак важних информација у вези документацијом и организацијом. • Поремећаји на тржишту рада ++ • Долазак незаинтересованих и необавештених студената који отежавају рад стручних служби.

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Побољшање кампање за упис нових студената – конкуренцијом до нове селекције.
- Користити процедуре за систематично праћење пролазности и оцена по предметима.
- Обезбедити услове и средства за рад са студентима са посебним потребама.
- Укључивати квалитетне студенте у научноистраживачке пројекте.
- Повећати пролазност одржавањем допунских бесплатних курсева из неких предмета.
- Преиспитати садржаје и обиме предмета уз уважавање мишљења студената
- Боље подстицање и укључивање студената у све облике информисања на студијском програму

Показатељи и прилози за стандард 8:

Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

Прилог 8.1. Правилник о процедури пријема студената

Прилог 8.2. Правилник о оцењивању

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

[назад](#)

Стандард 9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Опис

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информационих ресурса Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу обезбеђује спровођењем Правилника о уџбеницима и издавачкој делатности. Тиме обезбеђује одржавање квантитета и квалитета литературе, библиотечких и информатичких ресурса. Уџбеничка литература се обезбеђује набавком и публикавањем свог наставног и испитног материјала као и разменом са другим високошколским установама или поклонима.

Правилником о уџбеницима и издавачкој делатности прописани су стандарди које уџбеник треба да испуни по питању квалитета садржаја, структуре, стила и обима, као и технички и процедурални стандарди. Правилником је прописана и процедура рецензије кроз коју сваки уџбеник мора да прође у процесу издавања. У циљу обезбеђивања квалитета наставних публикација, Катедре (има их пет) врше контролу квалитета наставних публикација. Наставно веће доноси коначну одлуку о томе да ли да се наставна публикација уврсти (или повуче) у наставни процес. Доступност ових информација остварује се путем Интернет странице и огласне табле у установи.

Библиотека по питању фонда, простора, услуга које пружа као и броја и стручности запослених задовољава прописане стандарде. Квалитет библиотечког фонда и рада Библиотеке редовно се прати и проверава, између осталог и путем анкета које попуњавају

студенти. Библиотека је снабдевена литературом која својим нивоом и ширином обезбеђује подршку студијским програмима.

Висока школа има обезбеђен одговарајући простор за смештај библиотечког фонда, литературе на српском, односно енглеског и руског језика. Читаоница је светла и пространа и доступна 8 часова дневно; обезбеђен је неограничен приступ Интернету и осталој информатичкој опреми. Такође, део библиотеке је „отвореног типа“ који омогућава студентима непосредан контакт са библиотечком грађом (приручна литература: збирке, речници, енциклопедије, хрестоматије, приручници, практикуми).

У библиотеци постоји могућност да студенти пишу своје радове (компјутер, штампач), као и могућност да неограничено користе Интернет (бежични).

Право уписа у библиотеку имају сви студенти (на буџету и самофинансирајући). Високе економске школе Пећ у Лепосавићу, уз давање на увид студентске књижице-индекса; при упису, у индекс се ставља печат «позајмљене књиге» на почетку сваког семестра, а на крају «враћене књиге»; упис у библиотеку је бесплатан, као и све остале информатичке услуге.

Чланови библиотеке имају право: да изнајмљују књиге, да се служе читаоником, да траже информације и консултације од стручних радника у библиотеци, да буду информисани о новонабављеним књигама и другој грађи, да траже резервацију књиге, да користе рачунарску опрему, да користе Интернет.

Приручна збирка (часописи, библиографије, речници, лексикони, енциклопедије) и ретке, старе књиге могу се користити само у читаоници. Коришћење Интернета је бесплатно, садржаје је могуће сачувати на ЦД и ДВД, покретној меморији, или одштампати. При претраживању предност се даје информацијским и образовним садржајима.

У оквиру рада библиотеке врши се едукација и обука студената, наставника и сарадника за ефективно коришћење библиотеке и осталих информационих ресурса.

Значајно место имају публикације из Издавачке делатности Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу, који чини 70-ак наслова и фондом од 2000 монографских студија, уџбеника, зборника и истраживачких студија, претежно наставника са наше институције

Радно време библиотеке и читаонице истакнуто је на улазу (08,00 – 15,00).

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
-----------	----------

<ul style="list-style-type: none"> • Постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему;. +++ • Висока школа има и Правилник о издавачкој делатности који регулише проблематику пружања подршке обезбеђивању одговарајуће уџбеничке и друге литературе +++ • Школа је публиковала велики број основних и помоћних уџбеника +++ • Заинтересованост студената за библиотечке услуге је у сталном порасту + • Школа обезбеђује бесплатан приступ интернету и рачунарима за додатне и ваннаставне активности путем инсталиране бежичне мреже у библиотеци ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна доступност и активност на вредновању уџбеника од стране студената. ++ • Недовољан број научнопопуларне литературе + • Недостатак, једног броја, тражених наслова стручне литературе из појединих области одређених научних дисциплина, је узрок делимичног незадовољства сталних корисника библиотечких услуга. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Могућност обезбеђивања материјалних средстава за трошкове издавачке делатности, који су добри, прилив средстава је одговарајући и благовремен.. +++ • Школа је учесник међународног Erasmus+ пројекта што се може искористити за набавку нове опреме и литературе +++ • Успостављање сарадње са библиотекама високошколских установа из окружења и шире + 	<ul style="list-style-type: none"> • Брзи развој науке може довести до тога да поједини уџбеници изгубе на актуелности +++ • Фактори који не доприносе обезбеђењу квалитета уџбеника нису идентификовани 0 •

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Унапредити праћење и анализу уџбеника у оквиру Катедри;
- Прикључити библиотеку на COBISS систем, остварити електронску позајмицу књига и увођење вођења електронског каталога књига путем одговарајућег софтвера
- Искористити учешће Школе на пројекту, за набавку нове опреме и литературе
- Побољшати набавку научно-популарне литературе како би се студенти још више заинтересовали за науку.
- Побољшати информисаност о научноистраживачкој опреми која постоји унутар катедри
- Континуирано пратити актуелност уџбеника и информатичких ресурса.
- Поспешити штампање и набавку савремених и актуелних уџбеника.
- Повући из употребе уџбенике који су изгубили на актуелности и заменити их одговарајућим новим уџбеницима.

Показатељи и прилози за стандард 9:

- [Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи
- [Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса

- [Прилог 9.1](#) Општи акт о уџбеницима.
- [Прилог 9.2](#). Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)
- [Прилог 9.3](#). Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

[назад](#)

Стандард 10. Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Опис

Управљање Високом економском школом струковних студија Пећ у Лепосавићу утврђено је Законом и статутом који се даје у прилогу. Статутом је утврђен и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља.

Квалитет управљања установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада. Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању високошколском установом утврђени су општим актом високошколске установе у складу са законом.

Комисија за обезбеђење квалитета, анонимном анкетом, врши испитивање ставова запослених о условима рада, о управљању Школом и о међуљудским односима и, на основу резултата, предлаже мере.

Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола, утврђени су општим актом високошколске установе, у складу са законом.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу систематски прати и оцењује организацију и управљање високошколском установом и предузима мере за њихово унапређење.

Систематски се прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља и предузимају мере за унапређење квалитета њиховог рада; посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актом високошколске установе и доступни су јавности. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и јавног мњења. Високошколска установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију.

Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање у струци. Рецимо, секретар Лазар Вукићевић и шеф финансијске службе

Драгољуб Миладиновић похађају семинаре везане за радно право, управно право и финансије. Такође, активно прате и усаглашавају практична решења везана за високо образовање, консултује се са колегама које раде на истим пословима у другим високошколским институцијама и сл. Шеф рачуноводства Драгољуб Миладиновић је члан удружења рачуновођа у ванпривредним делатностима и активно учествује у раду удружења. Посећује годишње скупове из области економије који се односе на буџетско рачуноводство и извештавање. Такође, присуствује редовно и узима активно учешће на сусретима установа које организује «Образовни информатор» (НИП, Београд).

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу анализира општа акта којима су регулисане основне надлежности, поступак и начин рада органа пословођења, органа управљања, Студентског парламента и стручних служби. Приказује се и разматра структура организационих јединица високошколске установе, као и делатност стручних служби кроз које се остварује ненаставна подршка. Обавља се редовна периодична евалуација процене квалитета рада органа управљања и рада стручних служби. По потреби се доноси предлог мера за унапређење квалитета њиховог рада. Наводимо део из Акционог плана за обезбеђење квалитета који се односи на ова питања:

... «Планиране активности усмерене ка обезбеђењу квалитета управљања високошколском установом, квалитета ненаставне подршке и финансирања

- Периодична анализа и оцена управљања Високом економском школом струковних студија Пећ у Лепосавићу
 - рок: једном у току године анкетирањем студената и наставника, путем извештаја Комисије за квалитет који се подноси сваког октобра
 - субјекти: Савет школе, наставно веће, комисија за квалитет, студенти
- Периодична анализа и оцена рада ненаставне подршке
 - рок: периодично у току године анкетирањем студената и наставника, путем извештаја комисије за квалитет који се подноси сваког октобра
 - субјекти: директор, наставно веће, комисија за квалитет, студенти
- Подстицање запослених у ненаставним службама на стручно усавршавање
 - рок: континуирано, у току године
 - субјекти: директор, наставно веће, комисија за квалитет
- Обезбеђивање јавне доступности финансирања ...»

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
-----------	----------

<ul style="list-style-type: none"> • Дефинисаност надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа;. +++ • Дефинисаност организационе структуре;+++ • Праћење и оцењивање квалитета управљања установом, уз мере за унапређење; + + + • Перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља; + + + • Доступност релеватних информација о раду стручних служби и органа управљања;+ + + • Дефинисаност и доступност услова за напредовање ненаставног особља; + + + • Висок проценат млађег ненаставног кадра + • Савремена техничка опремљеност и добри услови рада ++ • У ненастави се користе нове технологије подржане новим софтверима, чиме се повећава ефикасност у раду ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољно екстерно подстицање неких служби (релативно мали број семинара...) + + • Недовољна сарадња са секретаријатима других високошколских институција. ++ • Непостојање правно дефинисаног начина оцењивања запослених у стручним службама и ненаставног особља ++ • Недовољно познавање страних језика од стране једног дела запослених у ненастави + • Неадекватно радно оптерећење ненаставних радника ++
<p>Могућности</p>	<p>Опасности</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Константна едукација и професионално усавршавање ненаставног особља кроз програме доживотног учења и програме за стручно усавршавање ++ • Подршка ненаставном особљу у стручном усавршавању ++ • Ограничити непосредан рад са странкама, односно пријем студената, на део од укупног радног времена ради подизања квалитета рада служби и добијања времена за ажурирање документације. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Лимитиране могућности запошљавања стручног ненаставног кадра + • Смањење финансијских и материјалних средстава којима држава подржава активности којима се стварају услови за перманентну усавршавање ненаставног особља. +

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Треба наставити подстицање активности које се односе на одговорност органа управљања и на квалитет ненаставне подршке.
- Стварати радно окружење које ће бити подстицајно за рад, како би се запослени максимално залагали и развили професионални однос према корисницима услуга.
- Спровести континуирану едукацију запослених из области законских прописа који се односе на њихов рад.
- Дефинисати контролне механизме за обезбеђење оптималног радног оптерећења ненаставних радника.
- Перманентно побољшавати техничку опремљеност и услове рада у ненастави.

Показатељи и прилози за стандард 10:

- [Табела 10.1.](#) Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица
- [Прилог 10.1.](#) Шематска организациона структура високошколске установе
- [Прилог 10.2.](#) Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

[назад](#)

Стандард 11. Квалитет простора и опреме

Опис

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу (у даљем тексту Висока школа), има обезбеђен простор и опрему (у свом власништву) чији обим и структура одговарају потребама студијског програма.

Висока школа има савремен простор и опрему неопходну за квалитетно извођење наставе, онакав каквим се ретко која Школа у земљи може похвалити. Поред постојећих просторија и опреме на основу којих је Школа 2007. године добила акредитацију, у међувремену је изграђена потпуно нова Зграда школе по најсавременијим стандардима, површине 2.0530м², чиме су се знатно побољшали услови студирања почев од 2011/12. школске године. Објекат је функционално решен да својим садржајем и изгледом задовољи потребе нормалног функционисања Високе економске школе струковних студија Пећ. У архитектонском и амбијенталном смислу испројектован је да се уклопи у окружење и улепша утисак амбијенталних вредности Лепосавића. Зграда је спратности Пр + ЗС. У том простору смештене су следеће просторије:

Учионице

1. Сала за 120 места – 2 ком
2. Сала за 80 места – 5 ком
3. Кабинет за информатику – 2 ком (20 РС рачунара)
4. Кабинет за језике – 1 ком
5. Кабинет за професоре – 3 ком

Заједнички простори

1. Студентска служба
2. Биро за информације
3. Архива и скриптарница
4. Библиотека
5. Студентски клуб
6. Професорски клуб
7. Банка
8. Копирница
9. Портирница
10. Тоалети на свакој етажи

Управни део

1. Директор
2. Секретарица

3. Заменик директора
4. Зборница
5. Рачуноводство – 2 ком

Школа располаже и новоизграђеним објектом коју користи за потребе извођења наставе у високошколској једини Краљево. Садржај зграде није ништа скромнији него у згради школе у Лепосвићу, иако је зграда мањег капацитета. Иста је веома добро осмишљена и одговара специфичним захтевима студената. Поред студентског фоајеа, зграда располаже и делом резервисаном за студентски парламент, бифе, простор где се студенти могу окупити и разменити утиске везане за свакодневне активности. Амфитеатри, су светли и пространи, као и студентска служба, простор за професоре и остале службе Школе. У том простору смештене су следеће просторије:

Учионице

6. Сала за 120 места – 1 ком
7. Сала за 60 места – 1ком

Заједнички простори

11. Студентска служба
12. Секретаријат
13. Зборница
14. Биро за информације
15. скриптарница
16. Студентски клуб
17. Тоалети -3 ком
18. Хол
19. степениште

Високошколска установа има адекватну техничку (пројектор (3), лап-топ за сваког наставника Школе, видео-бим (2), рачунаре, скенере, штампаче...) и специфичну опрему која обезбеђује квалитет наставе, вежби и семинара.

Сви запослени (наставно и ненаставно особље) и студенти имају приступ информацијама у електронској форми (Web сајт школе, Facebook страна, прикључак свих рачунара на бежични Интернет) и путем огласне табле (за студенте и наставнике).

Укупно на располагању студентима, у кабинету за информатику је 85 РС рачунара (85 радних места), а у библиотеци још два са директном Интернет бежичном линијом.

Кабинети професора су опремљени лаптоповима са пратећом опремом (штампач, независном Интернет линијом); за потребе наставе на располагању су још 3 пројектора и 1 лаптоп.

У просторијама информатичког кабинета, читаонице, секретара и катедри, могу се за потребе наставе, научно-истраживачког рада, припремања испита и семинара, скенирати, штампати и нарезивати материјали.

За рад Студентског парламента, студентских организација, Студентског клуба и осталих облика студентског организовања (друштвене, културне и забавне манифестације)

обезбеђене су одговарајуће функционалне просторије, које се налазе у приземљу зграде.

Школа преко одговарајућих служби континуирано ради на одржавању и осавремењавању радног простора и опреме (континуирано се набавља опрема за наставни и научни рад, инсталирани су клима уређаји, уређен ентеријер, очувано парковско зеленило). Посебна пажња посвећује се обезбеђењу несметаног функционисања електронске и друге опреме кроз њихово редовно одржавање и сервисирање. Посебним поступцима Школа обезбеђује рационалну набавку и употребу потрошног материјала.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Високошколста установа има најсавременији простор и услове за рад. +++ • Високошколска установа има адекватну техничку опрему која обезбеђује квалитет наставе, вежби и семинара. +++ • Високошколска установа има две компјутерске лабораторије у старој Школи и две компјутерске лабораторије у новој згради Школе са бежичним приступом Интернету + • Направљен је нови Web сајт Школе са свим доступним информацијама. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Кад се посматра усклађеност просторних капацитета са укупним бројем студената, нисмо уочили унутрашње факторе који могу да штете. 0 • Потребна је већа доступност фотокопирању. + • Недовољан бр.паркинг места
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Учествовање у међународном пројекту побољшава техничку опоремљеност за извођење наставе, али се и из научноистраживачких пројеката опрема користи за унапређење наставног процеса ++ • Донације кроз сардњу Школе са домаћим и међународним институцијама ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак или смањена материјална средства за одржавање објекта (одржавање грејних инсталација, одржавање крова – реконструкција итд.) + • Нередовност прилива материјалних средстава за набавку предвиђених наставних средстава. + • Нередовност прилива материјалних средстава за набавку планираног проширења компјутерских лабораторија. ++

- Појава конкурената ++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Обим и структура квалитета простора и опреме у Високој школи је обезбеђен, а препоруке се односе на потребу сталног усклађивања капацитета простора и опреме са потребама наставног процеса и бројем студената (посебно када се испитни рокови поклапају са наставним процесом).
- Повећати доступност услуга рачунарског центра и континуирано га осавремењавати.
- Приступ информацијама у електронском облику учинити доступнијим (како студентима, тако и наставницима) у смислу повећања обима информација (нпр: периодично обавештавање о новим библиотечким јединицама; распореду полагања дипломских испита и остало, у складу са потребама студената и наставника).
- Одредити приоритете у набавци опреме да би се максимално побољшао ниво рада информатичких кабинета као и библиотеке.
- Обезбедити непрекидност даљинског грејања Школе

Показатељи и прилози за стандард 11:

- [Табела 11.1.](#) Укупна површина (у власништву високошколске установе и знајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)
- [Табела 11.2.](#) Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду
- [Табела 11.3.](#) Наставно-научне и стручне базе

[назад](#)

Стандард 12. Финансирање

Опис

Средства за обављање делатности Високе економске школе, у складу са законом, обезбеђују се из буџета Републике Србије. Средства за обављање делатности у току једне школске године обезбеђују се на основу годишњег програма рада Школе. Школа самостално планира распоред и намену финансијских средстава тако да обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду.

Научно-истраживачке пројекте Школа је финансирала и сада финансира делом из редовних, а делом из буџетских повремених интервенција по посебним захтевима. Нажалост, доскорашње Министарство просвете и науке Републике Србије није до сада имало разумевања за Законом о високом образовању предвиђене обавезе наставника на Високим струковним школама да се баве научним радом. Мислимо да би ово требало исправити, јер се од струковних школа тражи да имају најмање 50% наставника са докоратом, који дакле, испуњавају услове за научно-истраживачки рад, те би им требало и омогућити да се баве научним радом, како би се створили услови за подизање њихових научних и стручних компетенција.

Један од видова обезбеђивања финансија су сопствена средства од самофинасирајућих студената. У прошлој години највећи део финансијских средстава обезбеђен је из буџета Р.Србије, док преостали део проистиче из сопствених средстава (школарина и остало).

Сопствена средства се према годишњем програму рада Школе наменски троше за текуће пословања, научно и стручно усавршавање наставника и сарадника, који је у функцији подизања квалитета наставе, набавку и одржавање опреме, зараде запослених у складу са законом и колективним уговором, подстицање развоја наставног и научноистраживачког подмлатка, међународну сарадњу, изворе информација и информационе системе и др.

Институција има вишегодишњи финансијски план (даје се у прилогу овога дела) сопствених активности и редовно, при изради кварталних и полугодишњих финансијских извештаја које подноси буџету, анализира евентуална одступања од планираних токова и доноси мере којима настоји да стабилизује систем. Нажалост, мере које се могу донети односе се, углавном, на рестрикције трошкова и то, пре свега, оних који се односе на материјалне трошкове, које иначе буџет не извршава према планираном.

Извори финансирања могли би се оценити као јасно дефинисани и доста сигурни, односно стални. Али, нисмо сигурни да су и довољни, иако за сада Школа добро функционише са оваквим финансијама. Извесну несигурност може изазвати чињеница која се односи на сопствене приходе, односно приходе од школарине, који су непредвидиви.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none">• Буџетски корисник +++• Финансијски токови су стални и довољни за нормално функционисање наставно-научне делатности и других активности. +++• Суштина предности је у сопственим средствима која су обезбеђивања захваљујући школарини од дошколаваца, самофинасирајућих студената и од издавачке делатности. +++• Финансијска ситуација је стабилна и до сада је омогућавала планиране активности у наставној и научној сфери планираних обавеза +++• Финансијско планирање и одлучивање је систематично и односи се на дужи период (оријентациони трогодишњи финансијски	<ul style="list-style-type: none">• Неизвесност сопствених прихода који се, како је претходно речено разликују од године до године и на које ми нисмо сигурни да можемо да утичемо +• Недоследно испуњавање преузетих обавеза од стране оснивача, а односи на материјалне и друге обавезе које, како је претходно констатовано не испуњава планирано. ++

план), годишњи финансисјки план и редовно праћење извршења (тромесечно, полугодишње и годишње). +++	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Сарадња са привредом +++ • Сарадња са иностраним партнерима +++ • Јасно исказане потребе на тржишту за услугама које Школа може да пружи ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Могућност да се драстично смањи број заинтересованих студената. ++ • Лош материјални положај студената и неразвијеност региона у којем је стационирана Школа ++

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Јасно и константно извршавање обавеза буџета у делу који се односи на финансирање материјалних трошкова, као и трошкова који прате активности наставе (истраживања, издавачка делатност, подстицање укључивања у научни рад, скупови...).
- Школа треба да се финансира према школској, а не каледнарској години, јер се и организација активности, што значи и преузете обавезе осмишљавају и заводе у оквиру оваквог временског периода.
- Диференцирати своју понуду у односу на конкуренцију, како у државном, тако и у приватном делу сектора образовања. Треба јасно издиференцирати услуге и истакнути вредности, односно користи које могу добити потенцијални студенти Школе
- Радити на јачању иницијатива које се односе на уговарање нових послова са привредом. С обзиром да недовољна информисаност привредних субјеката о могућностима Школе у пружању специфичних услуга директно утиче на интензитет те сарадње.
- Направити план уштеда на материјалу и у набавци роба и услуга које неће утицати на квалитет рада Школе

Показатељи и прилози за стандард 12:

- [Прилог 12.1.](#) Финансијски план
- [Прилог 12.2.](#) Финансијски извештај за претходну календарску годину

[назад](#)

Стандард 13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Опис

Висока економска школа обезбеђује значајну улогу студената у процесу спровођења стратегије, стандарда и процеса обезбеђења квалитета својим општим актима и одговарајућим одлукама, којима је установио институционални систем обезбеђења квалитета.

Студентски парламент делегира представнике студената у телима и органима Школе, чиме се обезбеђује заштита права студената: представници студената су чланови тела задуженог за квалитет наставног процеса и услова рада, такође, учествују у раду Наставно-научног већа и Савета Школе. Студенти су кроз сва ова тела укључени у целокупни поступак обезбеђивања квалитета, од прикупљања података, преко формирања извештаја, доношења мера за побољшање квалитета, до доношења докумената којима се обезбеђује квалитет високошколске установе (Наставно-научно веће, Савет).

Студенти су укључени у самовредновање *Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу* кроз анкете у којима им се пружа могућност да оцене рад сваког од својих наставника, ненаставног особља, студијског програма, као и целокупног процеса наставе, након дипломирања на Школи. Ова анкета се врши крајем сваког семестра у школској години и то у периоду од 1. маја до 30. јуна., а њени резултати се разматрају на седницама Комисије за обезбеђење квалитета и Наставног већа почетком наредне школске године. Резултати ових анкета наведени су у *прилогу 13.2*.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Учешће студената у самовредновању омогућава повратне информације о квалитету Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу, у циљу кориговања евентуалних неадекватности. ++ Учешће студената у телима за обезбеђење квалитета огледа се, пре свега, у укључивању студената у дискусије на седницама Комисије за обезбеђење квалитета. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> Мотивација студената за објективно вредновање с једне, као и њихова компетентност да ваљано вреднују квалитет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу с друге стране. ++ Мали број студената упознат о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета Школе. +
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> Студенти представљају значајан потенцијал за унапређење квалитета Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу. ++. Едукација студента о значају обезбеђења квалитета ++ Проналажење начина за мотивисање 	<ul style="list-style-type: none"> Недовољна компетеност свршених средњошколаца за учешће у одлучивању ++ Ниска мотивисаност студената да се ангажују у области управљања квалитетом.

студената за активније учешће у процесима и телима која се баве обезбеђењем квалитета.++	
--	--

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Увести перманентну едукацију студената о значају управљања квалитетом
- Непрекидно радити на повећању свести и знања студената о потреби да својим активним учешћем допринесе побољшању система квалитета у раду Школе.

Показатељи и прилози за стандард 13:

- Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

[назад](#)

Стандард 14. Систематско праћење и периодична провери квалитета

Опис

Основни стратешки циљ Високе економске школе, огледа се у постизању квалитетног и сврсисходног образовање. Да би то постигла, Школа, је обезбедила да у свест наставног особља угради основне принципе редовне провере и преиспитивање квалитета сопственог рада. И поред тога, што је наставно особље запослено у Школи у дугогодишњем окружењу и радном амбијенту развило свест о значају квалитета рада Комисија за обезбеђење квалитета редовно прати квалитет Високе економске школе и о резултатима праћења обавештава директора школе, Наставно веће и Савет. Комисија прати квалитет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу анализом информација које добија од наставника, ненаставног особља, студената, као и од струковних економиста који су завршили студије. Информације од наставника прикупљају се периодично, на основу њихових излагања на седницама Наставног већа и Савета, као и помоћу посебног упитника који је Комисија припремила за наставничку евалуацију (упитник и резултати испитивања овим упитником наведени су у *прилогу*). Информације од студената се такође прикупљају периодично, једном у току сваке школске године (у *прилогу 2.3* наведени су резултати анкетања студената у школској 2016/2017, 2017/2018. и 2018/2019. години).

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу поседује сву потребну инфраструктуру за редовно прикупљање и обраду података неопходних за оцену квалитета. У ту сврху, поред материјалних услова (штампачи, апарат за фотокопирање, рачунари) посебна пажња се поклања брижљивом састављању упитника за самоевалуацију, који се задају тек након критичке процене од стране професора-стручњака за одређено подручје самоевалуације и који се, након извршене обраде података, према потреби коригују у циљу побољшања њихових метријских карактеристика.

Као резултат континуалног праћења и провере квалитета настале су и измене курикулама појединих студијских програма са циљем да се уочени недостаци исправе и тиме повећа ниво применљивог знања свршених студената како би диплома Школе била боље котирана на тржишту.

У будућности, неопходно је наставити са контролом квалитета, са дорадом свих процедура, као и са успостављањем нових стандарда и увођењем нових процедура за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета како би са нивоа испуњености стандарда у почетним условима, тј. испуњавања минималних захтева стандарда прешли у област вишег нивоа квалитета и тиме постали Школа која не само што у потпуности испуњава стандарде већ перманентно постиже све већи и већи ниво квалитета у свим областима рада.

Школа врши систематичну контролу појединих сегмената обезбеђења квалитета. Један од основних и најстаријих инструмената за евалуацију наставног процеса јесу анонимне студентске анкете. Током спровођења анкета студенти се позивају да искажу своје задовољство појединим предметима и наставницима, односно сарадницима који су на њима ангажовани. Анкете садрже информације о педагошком раду предавача, њиховој редовности на часовима и консултацијама, начину презентовања материје, као и о усклађености испита и предаваног градива. Поред тога, студенти се посебно анкетирају и по питању рада органа управљања и стручних служби Школе. На основу резултата анкете врши се процена квалитета рада служби са којима студенти имају директан контакт. За разлику од претходних анкета, које се односе на све студенте и дипломирани студенти, имају обавезу да испуне анкету која се односи на процену студијског програма на ком су студирали. На тај начин се стиче увид у задовољство студената условима рада на појединим студијским програмима, знањима стеченим на студијском програму, повезаности предмета унутар студијског програма, менторском раду професора, и друго. Врши се оцена квалитета плана и програма појединих студијских програма, у смислу стручних, обавезних и изборних предмета, односа теоретске и практичне наставе. Од студената који су се запослили или имали прилике да раде праксе у привреди, очекује се и процена у којој мери су били оспособљени за рад и даље напредовање. На основу резултата анкетирања, имајући у виду све коментаре испитаника, предлажу се корекционе мере на оним местима где је то потребно.

Осим кроз студентске анкете, студенти имају улогу у процесу самовредновања узимањем учешћа у раду органа задужених за процес самовредновања (Наставно веће, Савет Школе, Комисија за самовредновање). Независно од спровођења анкета, наставном особљу се саветује да периодично ради анализе пролазности на својим испитима и колоквијумима као и анализа пролазности по појединим годинама и испитима. На тај начин се добија увид у проценат студената који су уписали наредну студијску годину, као и о просечном броју ЕСПБ студената. Како би радило на обезбеђењу и унапређењу квалитета наставног особља а самим тим и наставних процеса Школа врши пажљив избор новог наставног кадра. При ангажовању младих сарадника у настави фокус је на избору најбољих студенти из својих области. У циљу квалитетног одвијања наставе, рада студентске службе и других активности у Школи ангажовано је и ненаставно особље које има потребне квалификације. Како би се подигао квалитет процеса и активности које су у директној надлежности ненаставног особља Школа пружа подршку усавршавању ненаставног особља. У складу са поступком самовредновања, запослени периодично попуњавају анонимну анкету која се односи на оцењивање организације и управљања Школом. Анкета покрива питања о стратегији, развоју и политици вођења Школе, условима за рад, сарадњу и напредовање. Том приликом, запослени се изјашњавају о раду стручних служби, али и о студентима. О резултатима овог и осталих анкетирања и предложеним мерама за побољшање квалитета јавно се обавештавају

запослени и студенти.

Висока економска школа струковних студија Пећ у Лепосавићу сарађује и размењује информације са бројним високошколским установама које остварују добре резултате у истраживању и едукацији студената.

Резултати периодичне провере квалитета су јавни и објављују се на Интернет сајту школе и огласним таблама.

б) Анализа и процена стандарда (SWOT анализа)

Анализа слабости и повољних елемената стандарда и поступака за обезбеђење квалитета обављена методом *SWOT* анализе (предности, слабости, могућности, и опасности) са квантификацијом процене елемената, са 4 нивоа оцене (+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 - без значајности), дата је у следећој табели.

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none">• Поседовање бројних материјалних услова за прикупљање и обраду података о самоевалуацији (рачунари, фотокопир апарат, штампачи, упитници за самоевалуацију).. +++• Постојање Комисије за обезбеђење квалитета.+++• Доступност резултата самоевалуације широкој јавности. +++• Континуирано и систематско спровођења студентских анкета придржавајући се Акционог плана.+++• Одежавање контакта са дипломираним студентима ++• Подизање квалитета студијских програма	<ul style="list-style-type: none">• Недовољна савршеност упитника за самоевалуацију. +• Слабости (W) у погледу јавности резултата процене квалитета нису уочене. 0• Нису регулисане обавезе да запослени и студенти учествују у активностима, као ни мере за симулацију учешћа, већ је све препуштено њиховој вољи ++• Низак степен свести о значају реализације процеса обезбеђења и унапређења квалитета код студената++• Студенти слабо исказују предлоге за унапређење квалитета.++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none">• Подизање свести запослених и студената о значају обезбеђења и унапређења квалитета.+++• Птенцијал Школе за прикупљање и обраду података, као и за анализу трендова у периодично прикупљеним подацима помоћу специјализованих компјутерских програма.	<ul style="list-style-type: none">• Опасности у погледу систематског праћења и контроле нису уочене. 0• Попуњавање анкете само да би се извршила обавеза без удубљивања и намере да се унапреди постојеће стање.++

<p>+++.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Потенцијал за прикупљање знатно већег броја повратних информација о квалитету Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу и стицање дубљег критичког увида у квалитет Високе економске школе струковних студија Пећ у Лепосавићу. • Законска регулатива ++ • Исуства стечена кроз међународну сарадњу ++ • Увођење обавезе да се анкете ураде+++ • Ширење свести међу студентима о важности објективног приступа у поступку анкетирања.++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Реакције шире јавности, која често није упозната са детаљима потенцијалних проблема, могу да буду непримерене и тиме додатно да отежају њихово решавање. + • Страх запослених од евентуалних лоших резултата који ће се у поступку праћења квалитета показати.+ • Недовољна заинтересованост спољних субјеката у процесу обезбеђења квалитета ++
--	--

ц) Предлог мера и активности унапређивања квалитета

- Наставити са праксом континуиране провере квалитета,
- Радити на подизању свести о значају системског праћења и периодичне провере квалитета,
- Спроводити систематично прикупљање података и њихово анализирање у сврху утврђивања и спровођења детаљних корекционих мера и трајног побољшања квалитета,
- Проналазити адекватне начине за мотивисање запослених и за учествовање у процесу праћења и контроле квалитета, који осим постојећих периодичних провера, подразумевају и самоиницијативне анализе успеха студената,
- Испитати могућности учешћа у међународним пројектима који се баве унапређењем наставе и научно-истраживачког рада и покренути потрагу за партнерским институцијама,
- Континуирано обезбеђивати и анализирати што веће количине повратних информација од стране компанија, Националне службе за запошљавање и дипломираних студената.
- Радити на планирању увођења додатних процедура са циљем спровођења обезбеђења и унапређења квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 14:

- [Прилог 14.1](#) Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.